

Հայ Դատի տարածաշրջանային գրասենյակները կը դատապարտեն ԵԱՀԿ-ի Մինսկի գործընթացին լուծարումը

Խստօրէն դատապարտելով ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խմբակի լուծարման որոշումը եւ անդրադառնալով համար անոր ունենալիք հետեւանքներուն՝ ՀՅԴ Հայ Դատի Կեդրոնական գրասենյակը 4 Սեպտեմբերին հրապարակեց հետեւեալ յայտարարութիւնը.

«Հայ Դատի Ուաշինկթընի, Պրիւսէլի, Մոսկուայի, եւ Ֆրանսայի գրասենյակները խստօրէն դատապարտելով Հայաստանի հանդէպ ուժի եւ սպառնալիքի կիրառման քաղաքականութեան պայմաններում ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի լուծարման փաստը, միաժամանակ հանդէս են գալիս արցախահայութեան հիմնարար իրաւունքների պաշտպանութեան նպատակով միջազգային իրաւասու մարմնի ստեղծման օգտին:

Հայ Դատ... Ծար. կարդալ էջ 3

«Արցախ. չկարգաւորուած հակամարտութիւն, վերադարձի իրաւունք» միջազգային խորհրդաժողով

ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմնի Հանրային կապերու գրասենյակը 2 Սեպտեմբերին տեղի ունեցած միջազգային խորհրդաժողովին զօով 3 Սեպտեմբերին հրապարակեց հետեւեալ յայտարարութիւնը.

«Սեպտեմբերի 2-ին ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմնի նախաձեռնութեամբ Երեւանում կայացաւ «Արցախ. չկարգաւորուած հակամարտութիւն, վերադարձի իրաւունք» խորագրով միջազգային խորհրդաժողովը:

«Խորհրդաժողովը համակողմանիօրէն անդրադարձաւ ուժի եւ ուժի սպառնալիքի կիրառման միջոցով հակամարտութիւնները լուծելու անթոյլատրելիութեանը, Արցախի հարցի չլուծուած մնալուն, արցախահայութեան՝ հայրենիք վերադառնալու իրաւունքի իրացման անհրաժեշտութեանը, ինչպէս նաեւ տարածաշրջանում արդար եւ կայուն խաղաղութեան հաստատման հեռանկարներին:

Արցախ... Ծար. կարդալ էջ 3

«Վերադարձ Արցախ լինելու է». հազարաւոր հայորդիներ մասնակցեցան Արցախի Անկախութեան օրուան նուիրուած հանրահաւաքին

Երեւանի Ազատութեան հրապարակին վրայ 2 Սեպտեմբերին տեղի ունեցաւ Արցախի Անկախութեան օրուան նուիրուած միասնութեան հանրահաւաքը:

Հանրահաւաքը սկսաւ Հայաստանի եւ Արցախի Հանրապետութիւնների օրհներգներով:

Ներկաները մէկ վայրկեան լուծեցին յարգեցին հայրենիքի պաշտպանութեան սուրբ գործին իրենց կեանքը նուիրաբերած հերոսներու յիշատակը:

Շուշիի Սուրբ Ամենափրկիչ եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ Անդրէաս Քհն. Թաւադեանը Տէրունական աղօթք կատարեց, ապա զիմեց ներկաներուն՝ ըսելով. «Այսօր հաւաքուած ենք յիշելու եւ օրհնելու Արցախի անկախութեան հռչակման

Վերադարձ... Ծար. կարդալ էջ 6

ՀՅԴ ՀԵՄ-ը ցոյց կատարեց կառավարութեան շէնքին առջև՝ բողոքելով թուրք պաշտօնատարին Հայաստան այցելութեան դէմ

Կարդալ էջ 3

ՀՅԴ ԳԵՄ-ի 53-րդ Պատգամաւորական ժողովի յայտարարութիւն

ՀՅԴ ԳԵՄ-ի 53-րդ Պատգամաւորական ժողովը տեղի ունեցաւ Օգոստոս 22-24-ին, Մոնթրէալի Հայ կեդրոնի «Ահարոնեան» սրահէն ներս: Պատգամաւորներուն կողքին, ժողովին ներկայ էին ՀՅԴ ԳԵՄ-ի մօտ ԿԳ-ի ներկայացուցիչը, ՀՅԴ ԳՊՄ-ի ԸՎՄ-ի ՀՕՄ-ի, Համազգայինի, ՄՄԸՄ-ի շրջանային վարչութիւններուն ներկայացուցիչները: Ժողովին ընթացքին յատկանշական եւ անկիւնաքարծային որոշումներ առին պատգամաւորականները: Ժողովը խորապէս քննեց անդամական իրավիճակը բարելաւելու հարցը եւ հասաւ գործնական լուծումներու, ինչպէս նաեւ անդամաւրչաւի նոր քաղաքականութիւն որդեգրեց, տնտեսական 25 տարուան քաղաքականութեան կողքին:

Հայաստանէն ներս նոր ծրագիրներ մշակելու որոշում առաւ, որ միութեանս անդամներուն առիթը պիտի տայ հաստատուն կապեր ստեղծելու հայրենիքի հետ: Այս ծրագիրները կը թիրախաւորեն արցախայութիւնը, նահատակներու ընտանիքներն ու հաշմանդամ զինուորները: Ժողովս հաստատեց, թէ ՀՅԴ ԳԵՄ-ի շրջանաւարտները կազմակերպելու աշխատանքը դարձած է անհրաժեշտութիւն: Ուստի ժողովս որոշեց վերականգնանային ՀՅԴ ԳԵՄ-ի շրջանաւարտներու միութիւնը: Նաեւ ժողովը վերատեսութեան ենթարկեց միութեանս պաշտօնաթերթ՝ «Արծիւ»ի վերակենդանացման մարտավարութիւնը: Ժողովս որդեգրեց «Քրիստափոր Արթին» մասնագիտական դաստիարակչական ուղեգիրը: Ինչպէս նաեւ ղեկավար եւ դաստիարակ պատրաստելու ծրագիրներ: Ժողովը հաստատեց, թէ Հայ ժողովուրդի պայքարը արդար պայքար է, եւ հայրենիքէն հեռու գտնուելով հանդերձ, ՀՅԴ ԳԵՄ-ը կը մնայ Հայ ժողովուրդին խոնարհ ծառան եւ անոր արժանապատուութիւնը բարձր պահողը: Ժողովին վերջաւորութեան, ժողովը ընտրեց 2025-2026 տարեշրջանի կեդրոնական վարչութիւնը:

ՀՅԴ ԳԵՄ-ի 53-րդ Պատգամաւորական ժողով

MAZDA
GABRIEL

2025 MAZDA
CX-70 PLUG-IN HYBRID

CONTACT KEVORK ASADOURIAN,
GENERAL MANAGER, FOR ALL INQUIRIES.
KEVORK@GABRIEL.CA

ANJOU • PLATEAU • ST-JACQUES • ST-LAURENT

Al-Nejmah

MIDDLE EASTERN SUPERMARKET

NOW OPEN

Սեփականատեր
Յարութ Միփան

Ընտանեկան բացառիկ գործառնություն
ուր կը գտնէք ձեր բոլոր կարիքները
ուտելիքներու վերաբերեալ

 IN HOUSE

COFFEE ROASTING & GRINDING
ROASTING FRESH NUTS
SESAME GRINDING TO MAKE FRESH TAHINA
TANOOR BREAD & IRAQI SAMOON

Մուրճ աղալ եւ խարկել
Հնտեղէն աղալ օրական դրութեամբ
Շուշմայ աղալ եւ թահինի պատրաստել
Թոնիթի հաց եւ իրաքեան սոմուն

Supermarket | Restaurant | Bakery | Halal Butcher
Վաճառատուն, ճաշարան, փուռ, մսավաճառ

PHONE: 289.232.1200
3085 Hurontario St, Unit 1-6, Mississauga

ՀՅԴ ՀԵՄ-ը ցոյց կատարեց կառավարութեան շէնքին առջեւ` բողոքելով թուրք պաշտօնատարին Հայաստան այցելութեան դէմ

12 Սեպտեմբերին, մինչ Թուրք-իա-Հայաստան յարաբերութիւններու կարգաւորման հարցով յատուկ ներկա-յացուցիչ Սերտար Քըլըչ Հայաստան կը գտնուէր, ՀՅԴ Հայաստանի Երիտասար-դական միութեան անդամները կառավա-րութեան չէնքին առջեւ բողոքի ցոյց կա-տարեցին՝ անոր այցելութեան դէմ։

Յուշարարներուն միացան նաեւ հանրային ու քաղաքական դաշտի տար-բեր ներկայացուցիչներ։

Երիտասարդները բարձրացուցին Պաքուի բանտերուն մէջ ապօրինաբար պահուող Արցախի ռազմաքաղաքական ղեկավարութեան նկարները, «Ո՛չ ուրաց-ման» գրութեամբ պատառներ։ Մասնա-կիցները յայտարարութիւններ կատարե-ցին հայերէն եւ անգլերէն լեզուներով։

ՀՅԴ ՀԵՄ-ի Կեդրոնական վարչութեան ներկայացուցիչ Ժորա Աւգալեան ըսաւ, որ Թուրքիոյ յատուկ ներկայացուցիչ Սերտար Քըլըչ Հայաստան կը գտնուի Հայաստան-Թուրքիա միջպետական ուղիներու կարգաւորման անուան տակ, սա-կայն, «բոլորս լաւապէս կը գիտակցինք, որ այս հանդիպումը քաղաքական կողմի նախապայմանները բաւարարելու պարունակին մաս կը կազմէ»։

Ան շեշտեց, որ ասոր վառ ապացոյցը Հայաստանի կառավարութեան կողմէ այցելութեան ժամանակացոյցն ու օրակարգը գաղտնի պահելն է։ «Մենք հոս ենք ըսելու, որ դէմ ենք ուրացման քաղաքականութեան», աւելցուց ան։

Ժ. Աւգալեանի համաձայն, Թուրքիոյ քաղաքականութիւնը 100 տարի առաջ եւ հիմա չէ փոխուած, անոնք պատրաստ չեն Հայաստանի հետ առանց նախապայ-

Սերտար Քըլըչը Երևանի մէջ, 2015 թ.

Հայ Դատ... Սկիզբը կարդալ էջ 1

«Հայ Դատի գրասենեակները համոզում են յայտնել, որ նման քայլով մի-ջազգային հանրութիւնն ըստ էութեան լեգիտիմացնում (կ’օրինականացուի) է ուժի կիրառման միջոցով հակամարտութիւնները «լուծելու» եւ էթնիկ (ցեղա-յին) գտումների քաղաքականութիւնը։ Ըստ յանձնախմբերի, Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ իրական խաղաղութիւնը պէտք է հիմնուած լինի ոչ թէ Հա-յաստանի կողմից ատրպէյճանական պահանջների կատարման եւ դրանց միջազ-գայնօրէն ընդունման, այլ առաջնային հետեւեալ հանգամանքների վրայ.

«– Ատրպէյճանում պահուող հայ գերիների անյապաղ ազատ արձակում

«– Հայկական մշակութային ժառանգութեան պաշտպանութիւն

«– Հայաստանի անվտանգութիւնն ու ինքնիշխանութեան նկատմամբ ամբողջական յարգանք եւ բռնազրաւման զինուած ուժերի դուրսբերում ՀՀ ինք-նիշխան տարածքից

«– Արցախից բռնի տեղահանուած հայերի վերադարձի իրաւունքի իրացում՝ համաձայն Արդարադատութեան միջազգային դատարանի 2023 թ. Նոյեմբերի 17–ի որոշման

«Ներկայումս Հայ Դատի համաշխարհային ցանցը աշխատանքներ է իրա-կանացնում Ղարաբաղեան հակամարտութեան միջազգայնացման ուղղութեամբ՝ վերջնական նպատակ ունենալով Ղարաբաղեան հակամարտութեան խորացած հե-տեւանքների յաղթահարմամբ զբաղուող միջազգային նոր հարթակի առաջացմա-նը նպաստելը, ինչի նախադէպը կարող է լինել, օրինակ, «Լեռնային Ղարաբաղի խաղաղութեան զուիցբերիական նախաձեռնութիւնը»։

«Մասնաւորապէս, Հայ Դատի յիշեալ յանձնախմբերը նկատել են.

«Հայ դատի Ուաշինկթընի Գրասենեակ

«Մինսկի խմբի լուծարումը խաղաղութեան քայլ չէ, այլ Ատրպէյճանի պարտադրած պայման՝ առաջ մղելու անհաւասար գործարք, որը ձեռք է բեր-ուել ճնշմամբ եւ ուժի կիրառմամբ։ Այս վտանգաւոր նախադէպը պարզեւատրում է Արցախում Պաքուի իրականացրած ցեղասպանական էթնիկ գտումների, հայ ռազմագերիների ապօրինի բանտարկութեան ու խոշտանգումների, ինչպէս նաեւ Հայաստանի ինքնիշխան տարածքների շարունակական օկուպացիայի (գրաւման) համար՝ խորլայելով միջազգային իրաւունքի ու զիւանագիտութեան սկզբունքնե-րը, որոնց մարմնաւորումը ժամանակին ԵԱՀԿ Մինսկի գործընթացն էր։

«Հայ Դատի Եւրոպայի Գրասենեակ

«Հայ Դատի Եւրոպայի գրասենեակը ԵԱՀԿ–ին եւ դրա անդամ պետու–

Սերտար Քըլըչը Երևանի մէջ, 2015 թ.

Արցախ... Սկիզբը կարդալ էջ 1

«Խորհրդածողովին մասնակցեցին եւ ելոյթներով հանդէս եկան Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Արտաքին յարաբերութիւնների եւ արարողակարգի բաժնի տնօ-րէն Տէր Նաթան Արքեպիսկոպոս Յովհաննիսեանը, ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմնի ներկայացուցիչ, ՀՀ Աժ պատգամաւոր Իշխան Սաղաթէլեանը, Արցա-խի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի նախագահ Աշոտ Դանիէլեանը, ՀՀ Աժ պատգամաւոր, Փ.մ.գ.թ Արթուր Խաչատրեանը, Հայաստանի Հանրապետութեան արտաքին գործերի նախկին նախարար Արա Այվազեանը, Կիպրոսի Ազգային Ժո-ղովի պատգամաւոր, ԵՆԽՎ անդամ Կոնստանտինոս Էֆստաֆիլուն, Հայաստանի պատուոյ շքանշանի ասպետ Ռենէ Ռուբեն Յրանսայից, Հայ Դատի Կեդրոնական գրասենեակի տնօրէն Կիրօ Մանոյեանը, Հայ Դատի Կեդրոնական գրասենեակի ծրագրերի պատասխանատու Գէորգ Ղուկասեանը, Եւրոպական խորհրդարանի նախկին պատգամաւոր Լարս Պատրիկ Բերզը Գերմանիայից, Արցախի Հանրապե-տութեան մարզու իրաւունքների պաշտպան Գեղամ Ստեփանեանը, պատմական գիտութիւնների թեկնածու, Արցախի մշակութային ժառանգութեան հետազօտող Արմինէ Տիգրանեանը, ինչպէս նաեւ Թեհրանի Ալամէ Թաբաթբալի համալսարա-նի միջազգային յարաբերութիւնների գիտաշխատող, քաղաքական գիտութիւննե-րի դոկտոր Էհսան Մովհազեանը։

«Յատուկ տեսաուղերձով հանդէս եկաւ նաեւ «Միջազգային քրիստոնէական

մաններու երկխօսութեան։ «Հայաստանի մէջ կայ սերունդ, որ կը պահանջէ Յե-ղասպանութեան ճանաչում եւ հատու-ցում, ուստի կը յայտարարենք՝ այս իշ-խանութիւններուն հետ ձեռք բերուած որեւէ պայմանաւորուածութիւն առ ոչինչ է։ Ո՛չ ուրացման», եզրափակեց ան։

Մասնակիցները վանկարկեցին՝

«Ո՛չ ուրացման»։

ՀՅԴ Նիկոլ Աղբալեան Ուսանողա-կան միութեան վարչութեան անդամ Շա-հանէ Ջօբանեան ըսաւ. «Ես Յեղասպա-նութենէն մազապուրծ եղած ընտանիքի սերունդէն եմ։ Ո՛չ ես, ո՛չ իմ ծնողներս, ո՛չ ալ իմ սերնդակիցներս կարելիութիւն ունեցած ենք ծնելու մեր պատմական հայրենիքին մէջ։ Ասոր միակ մեղաւորը

Սերտար Քըլըչը Երևանի մէջ, 2015 թ.

Օսմանեան կայսրութեան ոճրագործ քաղաքականութիւնն էր եւ անոր ժառանգորդ Թուրքիան։ Ասոր մեղաւորը պատմութեան դասերուն չառերեսուիլն է ու այսօր դեռ չչորացած արեան վրայ խաղաղութիւն փորձել հաստատելը»։

ՀՅԴ Երեւան քաղաքային կոմիտէի ներկայացուցիչ Գոռ Սարգսեան յայտա-րարեց, որ Քըլըչը Հայաստանի ներկայացուցիչներուն հետ հանդիպելու չէ եկած, այլ հանդիպելու Թուրքիոյ քաղաքականութիւնը կիսողներուն հետ։ Ըստ անոր՝ աւելի լաւ պիտի ըլլար, որ Թուրք բանագնացը ոչ միայն Փաշինեանի եւ անոր խումբին հետ հանդիպէր, այլ նաեւ հայ ժողովուրդի այն հատուածին, որ իրակա-նութիւնը կը ներկայացնէ։

Սերտար Քըլըչը Երևանի մէջ, 2015 թ.

թիւններին կող է անում հաւատարիմ մնալ իր հիմնական սկզբունքներին՝ դիւա-նագիտութեանն ու արդարութեանը։ Մենք յիշեցնում ենք կառոյցին եւրոպական առանցքային մարմինների՝ օրինակ՝ Եւրոպական խորհրդարանի, ինչպէս նաեւ Պեւծիքայի եւ Զուիցբերիայի նման երկրների յանձնառութիւնների մասին, որոնք ձեռնարկել են կոնկրետ (յստակ) քայլեր՝ պահանջելու եւ պաշտպանելու Արցախի հայ բնակչութեան վերադարձի իրաւունքը՝ միջազգային անվտանգութեան երաշ-խիքների ներքոյ, հայ պատանդների ազատումը եւ Ատրպէյճանի բանակի դուրս-բերումը Հայաստանի տարածքից։ Այս հարցերը մնում են չլուծուած՝ իրականու-թիւն, որը հասկանում են բազմաթիւ եւրոպական ղեկավարներ։

«Հայ Դատի Յրանսայի Յանձնախումբ

«Յրանսիան, որպէս Մինսկի խմբի համանախագահ, կրում է առանձնայա-տուկ պատասխանատուութիւն։ Փարիզն այժմ պէտք է ձեռնարկի կոնկրետ քայ-լեր՝ պաշտպանելու այն միջազգային իրաւունքի սկզբունքները, որոնց երկար ժամանակ աջակցել է։ Մենք կող ենք անում Յրանսային եւ ԵԱՀԿ–ին շարունա-կել ներգրաւուածութիւնը՝ պաշտպանելու տեղահանուած հայերի իրաւունքնե-րը, ապահովելու գերիների ազատ արձակումը եւ մշակութային ժառանգութեան պահպանութիւնը։ «Թշնամանքի էջը փակելը», ինչպէս յայտարարուել է 2025 թ. Օգոստոսի 8–ին Ուաշինկթընի հռչակագրում, չի կարող իրականացուել պար-տադրուած լուութեամբ։ Դրա համար անհրաժեշտ է ճշմարտութիւն եւ արդարու-թիւն։

«Հայ Դատի Մոսկուայի Գրասենեակ

«Առանց միջազգային միջնորդական ձեւաչափի եւ անվտանգութեան գոր-ծուն երաշխիքների հնարաւոր չէ հասնել Արցախեան հակամարտութեան կայուն կարգաւորման։ Այդ ձեւաչափի անգործութիւնն էր, որ պատերազմից յետոյ առիթ տուեց Ատրպէյճանին բնաջնջման սպառնալիքի տակ հայրենազրկել Արցախի բնիկ ժողովրդին։ Այդ ձեւաչափի վերացումը կը խրախուսի Ատրպէյճանին շարունակե-լու իր ցեղասպանական քաղաքականութիւնը՝ զուգահեռաբար վերացնելով հայերի հետքը հայկական Արցախից։ Ըստ այդմ, կող ենք անում վերականգնել միջազգա-յին միջնորդական ձեւաչափը՝ աւելի գործուն երաշխիքներով եւ գործիքակազմով ապահովելու համար Արցախից բռնի հայրենազրկուած հայերի վերադարձի իրա-ւունքը, Պաքուում ապօրինի պահուող անձանց՝ գերիների եւ ռազմաքաղաքական ղեկավարների ազատութեան իրաւունքը, պատմամշակութային ժառանգութեան պահպանութեան իրաւունքը եւ արցախահայերի ինքնորոշման իրաւունքը»։

Սերտար Քըլըչը Երևանի մէջ, 2015 թ.

համերաշխութիւն» կազմակերպութեան նախագահ Ճոն Էյքսերը՝ ներկայացնելով խաղաղութեան զուիցբերիական նախաձեռնութիւնը։

«Խորհրդածողովը եզրափակուեց ՀՅԴ Բիւրոյի ներկայացուցիչ, ՀՀ ԱԺ պատգամաւոր Արմէն Ռուստամեանի ամփոփիչ ելոյթով։

«Միջոցառման ընթացքում ուշադրութեան կեդրոնում էին մի շարք կարե-ւոր հարցեր. Ղարաբաղեան հակամարտութեան ներկայ հանգրուանը եւ ընթացող գործընթացների վտանգաւոր միտումները, միջազգային հանրութեան պատաս-խանատուութիւնն ու արդար եւ կայուն խաղաղութեան հաստատման անհրա-ժեշտութիւնը, անցեալի փորձի կիրառումը ներկայիս մարտահրաւէրների յաղթա-հարման գործում, արցախահայութեան շահերի պաշտպանութիւնն ու վերադարձի իրաւունքի իրացումը՝ որպէս կայուն խաղաղութեան նախապայման։ Քննարկուեց նաեւ Ատրպէյճանի կողմից իրականացուող մշակութային ժառանգութեան ոչն-չացման եւ իւրացման քաղաքականութեան պայմաններում դրա պահպանման հրատապութիւնը, ինչպէս նաեւ գերիների վերադարձի եւ հումանիտար (մարդա-սիրական) հարցերի շտապ լուծման կարեւորութիւնը, ինչը կարող է հիմք դառնալ փոխվստահութեան մթնոլորտի ձեւաւորման համար։

«Խորհրդածողովը կարեւոր հարթակ դարձաւ տեսակէտների փոխանակման եւ միասնական մօտեցումների մշակման համար՝ ուղղուած Արցախի հարցի արդար լուծմանը, արցախահայութեան հայրենիք վերադառնալու իրաւունքի իրացմանը եւ տարածաշրջանում երկարատեւ ու կայուն խաղաղութեան ապահովմանը»։

Այս վարչախմբի մատուցածը ոչ թե խաղաղութիւն է, այլ՝ պարտութեան ամրագրում

Ստորեւ կը ներկայացնեմ ՀՅԴ Բիւրոյի ներկայացուցիչ, «Հայաստան» խմբակցութեան պատգամաւոր Արմէն Ռուստամեանի արտասանած խօսքը՝ Սեպտեմբեր 2–ի հանրահաւաքին։

Այսօր, Արցախի անկախութեան 34–րդ տարեդարձին մենք ազգովի կրում ենք հայ ժողովրդի եւ արցախահայութեան իրաւունքներն ու անվտանգու–թիւնը տարանջատելու եւ հակադրելու կործանարար քաղաքականութեան հե–տեւանքները։

Գործող վարչախմբի մշտական քարոզը եղել է այն, որ, ըստ էութեան, հէնց այդ իրաւունքներն ու անվտանգութիւնը նոյնացնելով է, որ մեր պետութիւնը ի սկզբանէ գնացել է ոչ թէ անկախութեան, այլ դրա կորստի ճանապարհով։ Եւ որդեգրուեց «անհրաժեշտ է հրաժարուել Արցախից, որ փրկենք Հայաստանը» կարգախօսը։

Հիմա արդէն անթաքոյց խոստովանում են, որ որոշակի զիջումներով կա–րելի էր խուսափել 44–օրեայ պատերազմից։ Բայց իբր թէ Հայաստանի անկա–խութեան համար այս վարչախումբը փաստօրէն մտածուած մեր ժողովրդին տարել է նուաստացուցիչ պարտութեան։

Այսինքն այս վարչախումբը 44 օր գոռալով «Յաղթելու ենք», դիտաւո–րութեամբ հազարաւոր մեր եղբայրներին ու քոյրերին տարել է մահուան՝ յա–նուն իր համար բաղձալի պարտութեան։

Պարտութիւն, որ, ըստ վարչախմբի, մեզ պէտք էր 29.743 քառ․ քմ․ սահ–մանների վրայ իրական անկախութիւն ունենալու համար։ Այս տրամաբանու–թիւնը ընդունողներին, եթէ նրանք բանականութեան հետ կապուած խնդիրներ չունեն, մի հարց է մշտապէս հետապնդելու՝ բա եթէ այդպէս էր, ինչո՞ւ այդ–պիսի «փայլուն մարտավարութեամբ» միանգամից չկանգնեցինք այդ 29.743 քառ․ քմ․ սահմանների վրայ, որ գոնէ հիմա էլ դրանից կորուստներ չունենա–լինք։

Այսինքն սա անգամ յանուն ոչնչի զոհեր չեն, այլ՝ յանուն ինքնաոչնչաց–ման։ Պատերազմական կանոններով սա նշանակում է անցնել թշնամու կողմը։

Ուստի, քանի դեռ այս վարչախմբի համար մեր պարտութիւնն ու կո–րուստներն են յաջողութեան հասնելու միջոցը, նրանք ի հեճուկս առողջ տրա–մաբանութեան, մեր ժողովրդին պահելու են պարտուելով ու զիջելով իբր թէ իրական խաղաղութիւն կերտելու պատրանքի մէջ, մինչեւ որ իրականութիւն դառնան թուրք–ատրպէյճանական դաշինքի անխտիր բոլոր պահանջները։

Հետեւաբար այս վարչախմբի մատուցածը իրականում ոչ թէ խաղաղու–թեան, այլ մեր կրած պարտութեան ամրագրման գործընթաց է։

Դրա համար հետեւողականօրէն իրականացոււմ է պարտուողականութեան եւ զիջողականութեան քարոզչութիւնը։ Ըստ որի, բաղձալի խաղաղութեան համար կարելի է զիջել այնքան, որ ոչինչ չմնայ զիջելու, որ հակառակորդն էլ բան չունենալով քեզնից պահանջել՝ քեզ հանգիստ թողնի։

Սա որեւէ աղերս իրական խաղաղութեան հետ չի կարող ունենալ, որովհե–տեւ անիմաստ է խօսել, թէ այն կայանում է վիճելի հարցերի արդար լուծման եւ ուժերի ռազմաքաղաքական հաւասարակշռութեան պայմաններում։

Առաւել եւս անիմաստ է խօսել, որ այն ձեռք է բերուել միջազգային չափանիշներով ընթացած խաղաղ բանակցութիւնների արդիւնքում, քանզի փաստացի դրանք եղել են հանդիպումներ՝ յաղթածի եւ պարտուածի միջեւ, որ–տեղ յաղթողը պարբերաբար ցուցումներ եւ յանձնարարութիւններ է փոխանցել պարտուողին՝ առ ի կատարումն որպէս տնային աշխատանք։

Եւ ուրեմն, մեծագոյն խաբէութիւն է պարտութեան ամրագրման այս գոր–ծընթացի մի փուլում ձեռք բերուած զինադադարը որպէս վերջնական խաղա–ղութիւն մատուցելը։

Աւելի՛ն. կործանարար է լինելու լիարժէք չերաշխաւորուած զինադադարի դիմաց մեր սեփական շահերից ու իրաւունքներից հրաժարուելը։

Այսպիսի խաղաղութիւն կոչուածի անխուսափելի հետեւանքը լինելու է հայկական ինքնութեան եւ հայոց պետականութեան կորուստը, որովհետեւ խորքի մէջ հէնց մեր հայկական ինքնութիւնն ու հայոց պետականութեան առկայութիւնը չի հանդուրժում թուրք–ատրպէյճանական դաշինքը՝ այն հա–մարելով որպէս գլխաւոր խոչընդոտ փանթուրանական ծրագրերի համար։

Նրանք մշտապէս հաշտ չեն եղել հայի մեր տեսակի հետ։ Դրա վկայու–թիւնն է նաեւ այն, որ չբաւարարուելով Արցախի հայաթափումով՝ թուրք–ատրպէյճանական դաշինքն արդէն անցել է Արցախում հայկական հետքի ի սպառ վերացմանը։

Իսկ Օգոստոսի 8–ին Ուաշինկթընում տեղի ունեցածը որպէս դարակազմիկ եւ պտտմական խաղաղութեան հաստատման տօն նշողները փորձում են ապա–ցուցել անապացուցելին, թէ խաղաղութեան առաջացած սպասումը նոյնն է, ինչ որ կայուն եւ արդար խաղաղութիւնը։

Այո՛, Ուաշինկթընում հանդիպման մասնակից երեք հոգին էլ իրենց ու–զածը ստացան. Թրամփը դարձաւ Խաղաղութեան Նոպէլեան մրցանակի իրա–կան յաւակնորդ, Ալիււը ստացաւ իր բաւարարուած պահանջների հերթական չափաքանակը, Փաշինեանը ստացաւ խաղաղութիւն թղթի վրայ կամ աւելի ճիշդ՝ թղթէ խաղաղութիւն, որն ընտրութիւններին ընդառաջ իրեն օդ ու ջրի պէս պէտք է։ Եւ այս ամէնի համար գին պէտք է վճարի մէկը, որն իրականում սեղանի չուրջ ներկայ չէր, եւ այդ բացական հայ ժողովուրդն էր։

Ի հարկէ ձեւական առումով հայ ժողովրդին ներկայացնողը կար, բայց նրա շահերը պաշտպանողը չկար։ Այն պարզ պտտառով, որ նախորդ ընտրու–թիւնների արդիւնքով այս վարչախումբը բոլորովին այլ բան էր ստանձնել։ Կայ նաեւ հաստատուած կառավարութեան ծրագիրը, որը վաղուց արդէն չի կատարոււմ։

Հիմա իրենց ընտրողներին խաբելու են, որ իրար հետ անհամատեղելի տէ ժիւրէ հաստատուած, բայց տէ ֆաքթօ կատարուող իրարամերժ այս ծրագրե–րը նոյնն են եւ, իրենց նոր ու աւելի հզօր մանթատ է պէտք սկսածը աւարտին հասցնելու համար։ Մեր ժողովուրդը չի կարող, էլ ի վիճակի չէ կրկին խաբէ–ութեան զոհ դառնալու։ Եւ այս վարչախմբից զատ՝ բոլորիս պարտքն է թոյլ չտալ, որ պատրանքային խաղաղութեան սպասումը գայթակղի ոմանց՝ նպաս–տելու այս վարչախմբի իշխանութեան պահպանմանը։

Այս առումով, դարի ձեռքբերում ներկայացուող ուաշինկթընեան պայ–մանաորւածութիւնների պարունակած խութերին եւ վտանգներին առաւել համապարփակ անդրադառնալու կարիք անշուշտ կայ, մանաւանդ որ առաջի–կայում դեռ պէտք է բացայայտել անպատասխան հարցեր եւ անորոշութիւններ

յարուցող համաձայնութիւնների թաքնուած ու խնամքով քողարկուած մասը, որն ակնյայտօրէն շատ աւելի մեծ է քան՝ հրապարակուածը։ Եւ այդ անորոշու–թիւնները ինչպէս մեր դառը փորձն է յուշում, մշտապէս մեկնաբանուել է մեր շահերի դէմ եւ ուղեկցուել՝ մեր կողմից նորանոր միակողմանի զիջումներով։

Սակայն արդէն իսկ կարելի է արձանագրել հետեւեալը․

– Թղթէ խաղաղութեան եւ ոչնչով չերաշխաւորուած զինադադարի դիմաց իրացոււմ է Ատրպէյճանի պահանջների հերթական չափաբաժինը։

– Անտեսուած են Արցախում իրականացուած ցեղային գտման եւ Ցեղասպանութեան գործողութիւնների, Պաքուում ընթացող կեղծ դատավարութիւնների, այնտեղ պահուող մեր պատանդների, արցախահայու–թեան վերադարձի իրաւունքի եւ Հայաստանի տարածքների բռնադրաւման հետ կապուած մեր շահերից բխող բոլոր հարցերը, սակայն դրան հակառակ՝ Ատրպէյճանի պահանջով համաձայնեցոււմ են Մինսկի խմբի լուծարման, մի–ջազգային դատարաններում մեր շահերի պաշտպանութեանն ուղղուած հայցե–րը յետ կանչելու հարցերը,

ինչը պէտք է Ատրպէյճանին՝ Արցախի հարցը փակելու, հետազայում պա–տասխանատուութիւնից խուսափելու եւ իրեն ապահովադրելու համար։ Աւե–լի՛ն. Ատրպէյճանին ոչինչ չի խանդարելու՝ օրակարգ բերել, այսպէս կոչուած, «արեւմտեան ատրպէյճանցիների» վերադարձի հարցը, հանդէս գալ տուժողի դիրքերից եւ Հայաստանից իր տարածքները դրաւած լինելու համար՝ պահան–ջել փոխհատուցում։

– Ատրպէյճանին Հայաստանի տարածքով տրամադրոււմ է «անխոչընդոտ հաղորդակցութիւն», ինչն իրականում ծառայելու է «թուրանական միջանցքի» գաղափարի իրականացմանը՝ Հայաստանի ինքնիշխանութեան սահմանափակ–ման հաշուին։ Որպէս հետեւանք՝ Հայաստանը որպէս իրաւատէր կարող է կորց–նել իր նշանակութիւնը եւ դառնալ աշխարհաքաղաքական շահերի բախման թատերաբեմ։

– Իրաւական անորոշութիւնները եւ թերի կարգաւորումները հակասու–թեան մէջ մտնելով մինչ այժմ ընդունուած երկկողմ եւ բազմակողմ միջազգա–յին պայմանագրերի հետ՝ անվտանգային լրջագոյն սպառնալիքներ են առա–ջացնում եւ խարխլում Հայաստանի տնտեսական, պաշտպանական եւ անվ–տանգային համակարգերը։

Միւրելի՛ հայրենակիցներ,

Հայ ժողովրդին հատուածների բաժանելը եւ նրանց իրաւունքներն ու շահերը հակադրելը մշտապէս եղել է մեր կորուստների եւ պարտութիւնների հիմնական պատճառը։

Դժբախտաբար մենք այսօր դա տեսնում ենք արցախահայութեան հետ պատահածի օրինակով, երբ ունեցանք մի վարչախումբ, որը նպատակադրուած հակադրեց Հայաստանի ժողովրդի եւ Արցախի ժողովրդի շահերը, եւ կորուստ–ներն իրենց սպասեցնել չտուեցին։ Բայց մեր սերունդը ապրել է մի այլ ժամա–նակ եւս, երբ այդ իրաւունքներն ու շահերը նոյնացուած էին, եւ ձեւաւորուած էր միասնական մէկ ընդհանուր անվտանգային համակարգ։

Երբ Հայաստան–Արցախ–սփիւռք եռամիասնութեան շնորհիւ հայ ժողո–վուրդը ունէր ազատ Արցախ եւ ուժեղ Հայաստան ու վայելում էր իր կերտած յաղթանակների բերկրանքը։ Սա է միասնութեան ծնած ուժը եւ, ահաւասիկ, այսօր՝ պառակտումի բերած աւերը։

Այս փորձառութեան տէր ժողովուրդը իրաւունք չունի չհաւատալու իր միասնական ուժի զօրութեանը եւ թոյլ տալու, որ իր յաղթանակները արժեզը–կեն կամ այլոց վերագրեն։ Ով չի տեսնում, որ դարեւ շարունակ մեր ժողովրդի պայքարը մշտապէս եղել է որպէս իր տեսակի գոյութեան կռիւ, կամ անտեղեակ է իր ազգի պատմութիւնից, կամ իր իսկ տեսակը չի կարեւորում, կամ էլ պար–զապէս հայի տեսակից չէ։

Հիմա էլ յանուն մեր հայկական ինքնութեան եւ հայոց պետականութեան պահպանման պայքարը այլընտրանք չունի, որովհետեւ հակառակը՝ Հայաս–տանի թուրքացումն է, իսկ այս վարչախմբի քարոզը, թէ իրենց վարած քաղա–քականութիւնը միակ ճիշդն է, իրականում նպատակ է հետապնդում համոզելու հանրութեանը, որ Հայաստանի գոյութիւնը անհնար է՝ առանց Թուրքիայի եւ Ատրպէյճանի բարեհաճութեան։

Բայց մեր ժողովուրդը գիտի, թէ ի՛նչ աւարտ է մեզ համար ամէն անգամ ունենում այդ բարեհաճութեանն ապաւինելը․ մի նոր Ցեղասպանութիւն։

Ուստի մենք այստեղ ենք՝ վճռականօրէն ասելու ո՛չ դանդաղ մահուան դատապարտող այս ծրագրերին։ Այստեղ ենք նաեւ ասելու՝ այո՛, հայ ժողո–վուրդը կարող է եւ ունի հնարաւորութիւն՝ իր ինքնութիւնն ու սեփական պե–տականութիւնը պահպանելու։ Մնում է միայն ունենալ այդ հնարաւորութիւն–ների տեղն իմացող եւ դրանք իրականութիւն դարձնող իշխանութիւն։

Միւրելի՛ հայրենակիցներ,

Մենք նորայայտ փրկիչների կարիքը չունենք։

Մեր միասնութեանը եւ յարատեւութեանը հասնելու լաւագոյն բանաձեւը մեզ փոխանցուել է Հայ առաքելական եկեղեցու սպասաւոր մեր սուրբ հայրերի կողմից, որն ասում է․ Ազատութիւն երկրորդական բաներում, Միութիւն՝ կա–րեւոր բաներում եւ Սէր՝ ամէն ինչում։

Եւ ուրեմն՝ Միութիւն, Պայքար, Յաղթանակ։

2 Սեպտեմբեր 2025 թ.

--

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՐԸ ԿԸ ԽՕՍԻՆ... ԽԱԶԻՆ ԶՕՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ԿՐԱԿԸ

«Այս քարոզը կը սորվեցնէ, որ մարդ առանց Քրիստոսի կառչելու չի կրնար յաղթահարել չարին գայթակղութիւնները եւ թէ ինչ պէտք է ընեն բոլոր անոնք, որոնք կարօտով եւ մեծ ցանկութեամբ Աստուծոյ փառքը կը խնդրեն: Կը սորվեցնէ նաեւ, որ Ադամի անհնազանդութեան պատճառով, մենք բոլորս մարմնաւոր ցանկութիւններու ստրուկները դարձանք, եւ սակայն խաչին ծածուկ խորհուրդով՝ փրկուեցանք: Քարոզին մէջ կը բացատրուի նաեւ, թէ արցունքին եւ աստուածային կրակին զօրութիւնը շատ մեծ է»:

ԽԱԶԻՆ ՄԷՋ ԾԱԾԿՈՒԱԾ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

1.- Անոնք, որոնք իրենց սրտերուն մէջ գրուած ունին աստուածային Օրէնքը, ապա անոնց իմացական աչքերը լուսաւորուած են եւ կը նային Յոյսին, որ ո՛չ կը շօշափուի եւ ոչ ալ կը տեսնուի, այլ՝ աներեւոյթ է եւ աննիւթական: Եւ ասոնք կարողութիւնն ունին յաղթահարելու չարին յառաջացուցած գայթակղութիւնները այն զօրութեամբ, որ անպարտելի է: Իսկ անոնք, որոնք Աստուծոյ խօսքին պատիւը չունին եւ աստուածային Օրէնքով չեն դաստիարակուած՝ ի զուր կը հպարտանան: Անոնք կը կարծեն, թէ իրենց սեփական կամքով վերջ կը դնեն մեղքի պատճառներուն, որոնք սակայն, միայն խաչին ծածուկ խորհուրդով կը յաղթահարուին: Ճիշդ է, որ մարդուն ազատ կամքը աստանային դիմադրելու իշխանութիւն ունի, բայց այդ իշխանութիւնը բացարձակ կերպով չէ տարածուած իր ցանկութիւններուն վրայ: Եւ Սաղմոսագիրը կը յիշեցնէ մեզի՝ ըսելով. «Եթ Տէրը ինք չչինէ տունը, զուր տեղ կը յոգնին զայն շինողները. Եթէ Տէրը ինք չպահպանէ քաղաքը, զուր տեղ կը հսկեն պահապանները» (Սղ 127.1):

2.- Ոեւէ անձ չի կրնար առիւծներու եւ օձերու վրայէն քայել եւ ահեղ առիւծն ու վիշապը ոտքի տակ առնել (տե՛ս Սղ 91.13), եթէ նախ եւ առաջ իր անձը չմաքրէ եւ չկառչի աստուածային զօրութեան, անոր՝ որ իր աշակերտներուն ըսաւ. «Ահա ձեզի իշխանութիւն տուի կոխկռտելու օձերն ու կարիճները, ինչպէս նաեւ յաղթահարելու թշնամիին զօրութիւնը» (Դկ 19.10):

ՅԱՂԹԵԼՈՒ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՆ ՈՐԴԵԳՐԵԼՈՒ ԿԱՐԻՔԸ

Եթէ մարդուն բնութիւնը կարողութիւնն ունի առանց Սուրբ Հոգիին կատարեալ սպառազինութեան «դէմ դնելու սատանային հնարքներուն» (տե՛ս Եփ 6.11), ապա առաքեալը հաստատապէս պիտի չըսէր. «Եւ խաղաղութեան պարգեւիչը, Աստուած, շուտով ձեր ոտքերուն տակ պիտի խորտակէ սատանան» (Հռ 16.20), ինչպէս նաեւ՝ «Ձոր Տէր Յիսուս պիտի սպաննէ իր բերնին շունչով» (Բ. Թս 2.8): Այս պատճառով նաեւ, Տէրը մեզի թելադրեց հետեւեալը աղօթել՝ «Եւ թոյլ մի՛ տար որ փորձութեան մէջ իյնանք, այլ մեզ չարէն ազատէ» (Մտ 6.13): Եւ եթէ Բարձրեային զօրութիւնը չօգնէ ու չփրկէ մեզ եւ, մանաւանդ՝ որդեգրութեան շնորհիւ արժանի չըլլանք որդիներ ըլլալու, ապա այս երկրի վրայ մեր կեանքը ապարդիւն եւ աննպատակ կ'ըլլայ, եւ Աստուծոյ զօրութենէն կը հեռանանք:

3.- Ով որ մեծապէս կը ցանկայ եւ կ'ուզէ մասնակից դառնալ աստուածային փառքին եւ տեսնել ինչպէս հայելիի մը մէջէն, Քրիստոսի պատկերը իր մտքին մէջ, անհրաժեշտ է, որ գիշեր ու ցրեկ Աստուծոյ օգնութիւնը խնդրէ մեծ զօրութեամբ՝ վառ սիրով, ջերմ փափաքով ամբողջ սրտով ու զօրութեամբ: Այս աստուածային օգնութիւնը անհնար է ստանալ, ինչպէս նախապէս ըսինք, եթէ մարդ ամբողջապէս չհեռանայ երկրաւոր ու աշխարհային վայելքներէն, չարին հրապոյրներէն, ցանկութիւններէն եւ կիրքերէն, որոնք լիովին օտար ու հակառակ են լոյսին, ո՛չ մէկ կերպով նման են բարեգործութեան եւ ամբողջապէս օտար են անկէ:

ՄԵԾՆ ՍՈՒՐԲ ՄԱԿԱՐ
«ՀՈԳԵՒՈՐ ՔԱՐՈՋՆԵՐ»
Հայացուց՝ Մակար Արք. Աշգարեան
(Շարունակելի 1)

ՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ԸԼԼԱՆՔ

Շատեր կ'ապրին անգիտակից կերպով եւ կամ, պարզապէս կ'ակնկալեն, որ ի վերջոյ կեանքը պիտի բարելաւուի, վերջ պիտի գտնեն պատերազմները, պիտի վերանան անօթութիւնը, աղքատութիւնը, կեղեքումը, զրկանքն ու չարաշահութիւնը, եւ մարդիկ դարձեալ ներդաշնակութեամբ պիտի գոյակին իրար հետ: Այսպէս մտածողներուն կեանքն ու գործերը, ակնկալութիւններով կ'առաջնորդուին: Սակայն, երբ իրենց ապրած ժամանակամիջոցին, աշխարհէն ներս չեն իրագործուիր այդ ակնկալութիւնները, մարդիկ յաճախ կը հիասթափուին եւ ինքզինքնին ձախողած կը համարեն:

Կեանքի մասին Յիսուս երբեք այդպիսի լատենտութեան պատկերացում չի պարզեր: Ան ոչ միայն կը նախատեսէ իրեն համար սիրելի համարուող Երուսաղէմ քաղաքին կործանումը, այլեւ կ'ակնարկէ անգթութեամբ, վայրագութեամբ եւ հակասութիւններով լեցուն աշխարհի մը: Յիսուս հասկացողութեամբ, այս աշխարհին մէջ չկայ կատարեալ երջանկութիւն եւ ան մեզմէ չի պահանջեր, որ կեանքի վախճանէն առաջ աշխարհէն ներս գոյութիւն ունեցող բոլոր տագնապները լուծենք: Պարզապէս, ան մեզի կ'առաջարկէ, ի գին ամէն զոհողութեան, հաւատարիմ ըլլալ:

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՐ
ՀԵՆՐԻ Ճ. Մ. ՆՈՒԸՆ
Հայացուց՝ Մակար Արք. Աշգարեան

ՄՐՏԻ ԽՈՐԵՐԷՆ ԽՕՍՔ՝ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՀԵՏ

ԲԱՆ ԾԷ

Ա.- Քրիստոն Աստուած, ահաւոր անուն, մեծութեան տեսք, անքնին բարձրութեան պատկեր, անսահման զօրութիւն, փրկութեան լոյսին կերպարան, կեանքի պաշտպան, վերին հանգիստին արքայութեան դուռ, խաղաղութեան ճամբայ, ապաւինարան նոր եւ անտխրական երանութեան, ամենակալ ինքնիշխանութիւն բոլոր էակներուն, օրհնութեան կոչում, անետաւոր ծայն, բերկրութեան բարբառ, անմահութեան դեղ, Աստուծոյ անանճառ Որդի: Ինչ որ ինծի անհնարին է, Քեզի համար դիւրին է. ինչ որ ինծի անհաս է, Քեզի համար տրամադրելի է. ինչ որ ինծի համար անմատչելի է, Քեզի համար հպաւոր է. ինչ որ եղկելիիս ծածկուած է, Քու երանութեանդ համար մերձաւոր է. ինչ որ ինծի համար անկարելի է, Քեզի համար կատարուած է. ինչ որ ինծի համար յուսահատական է, Քեզի համար սփոփարար է. ինչ որ ինծի համար անբժշկելի է, Քեզի համար անվտանգ է. ինչ որ ինծի համար հեծութիւն է, Քեզի համար խնդութիւն է. ինչ որ ինծի համար ծանր է, Քեզի համար թեթեւ է. ինչ որ ինծի համար եղծուած է, Քու զօրութեանդ համար գրուած է. ինչ որ ինծի համար կորսուած է, Քու ձեռքիդ մէջ է ան. Ինչ որ ինծի համար անճառելի է, Քեզի համար համրուած է. ինչ որ ինծի համար մոայլ է, Քեզի համար ճառագայթ է. ինչ որ ինծի համար անթիւ է, Քու օրհնուած ձեռքիդ մէջ կը բովանդակուի. ինչ որ ինծի համար սոսկալի է, Քեզի համար հեշտալի, ինչ որ ինծի համար փախչելի է, Քեզի համար վանելի է. ինչ որ ինծի համար անմատոյց է, Քեզի համար դիւրամատչելի է. ինչ որ ինծի համար մահաբեր է, Քու Հօր Էդութեանդ առջեւ անգոյ կը համարուի:

Բ.- Բայց Դուն, ով ամէնուն ողորմած Աստուածը, Տէր Յիսուս Քրիստոս, հիմա ալ եթէ գթաս, կրնաս ելքի հնարք մը գտնել: Քու օրհնուած Հօրդ մեծութեան փառքին, Սուրբ Հոգիիդ բարեգութե կամքին համար նայլ՝ մեղքերուս հրապարակային յայտնութեանը, զոր կատարեցի ոչ առանց տաժանքի. Նայլ՝ սիրտիս խորերէն ըրած ինքնամատոյց դատողութեանս, նայլ՝ բնութեանս, ցիրուցանուած խակութեանս վրայ եւ բժշկութիւն պարգեւէ՛ վերքերուս, դարման՝ կորուստիս, ազատում՝ բազմակերպ մահացումէս, կեանքի շաւիղ՝ ապականուածիս, նորոգում՝ եղծումիս, յուսալու ընդունակութիւն՝ ամբարշտածիս: Եթէ ես, հակառակ իմ բնութեանս, կամք ցոյց տուի, որչա՛մի անելի Դուն պէտք է ցոյց տաս Քու բնութեանդ ընտել բարերարութիւններդ: Եթէ փուշերէն քաղցր պտուղ արդարուեցաւ, որչա՛մի ես անելի կեանքի ծառէդ պէտք է ելլէ անմահութեան ճաշակ. Եթէ ես զիս ատողներուն համար ողորմութիւն մաղթեցի, ինչպէս Դուն՝ ինծի, որ Քուկդ եմ, շատ անելին պիտի չշնորհեմ, ով Հօր, Քու աննուագ առատութենէդ:

Գ.- Արդ, Քու մեծութեանդ նայլ, Բարձրեա՛յ, նայլ եւ իմ փոքրութեանս. Ընդունա՛ւ անհամար մեղքերուս այս աննշան խոստովանութիւնը, Դուն որ ամէն բան արողջովին կը տեսնես, եւ ինչպէս վէմին գայթիլը շատ չսեպեցիր, նոյնպէս եւ փոքրիկ աւագիս սասանիլը անտես ըրէ. Եւ ինչպէս Դաւիթի մեղքերուն պատիժը իսկոյն զանց ըրիր՝ երբ մեղայ ըսաւ, իմ հառաչանքներս ալ լսէ նոյն երկայնամիտ ներողութեամբ. Դուն որ ամէնուն եւ անաչառութեամբ կու տաս, իբրեւ բարի եւ իմաստուն յաղթող մը, իբրեւ ողորմած եւ ամենաստեղծ, ու չես նախատեր յետին ստրուկս, վերստին ստացիր եւ մի՛ կորսնցնէր զիս՝ որ Քու արինսովդ բուժուած եմ, Գթա՛ծ: Վասնզի քուկդ է փրկութիւնը, Քեզմէ է քաւութիւնը, ու Քեզի կը վայելէ փառք ամէն բանի մէջ, յափտեանս: Ամէն:

ՀԱՍԿՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՏԱՐԱԳԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ

Պատրաստության ըսելով, երկու տարբեր բաներ կը հասկնանք։

ԶԳԵՏԱՆՈՐՈՒՄ

Առաջինը, պատարագիչին պատրաստությունն է՝ յատուկ աղօթքներով եւ յատուկ զգեստաւորումով։ Այս պատրաստութիւնը տեղի կ'ունենայ աւանդատան մէջ, առհասարակ ժողովուրդին աչքէն հեռու։ Զգեստի իւրաքանչիւր բաժին ունի իրեն յատուկ կարգ աղօթքը, որ զգեստաւորուող քահանան կ'արտասանէ։ Այս աղօթքները Սուրբ Յովհան Ոսկեբերանի Պատարագէն առնուած են։

Զգեստաւորումը անցեալին կ'ըլլար Պատարագի խորհուրդէն առաջ, մեկուսի, ինչպէս նշեցինք։ Ներկայիս զգեստաւորումը դարձեալ մեկուսի կը կատարուի, բայց գրեթէ Պատարագին մաս դարձած է, որովհետեւ 13-րդ դարուն այս զգեստաւորման համար գրուած է նոր երգ մը, որ անկէ ի վեր անբաժանելի մասն է Հայկական Պատարագին։ Ատիկա «խորհուրդ խորին» երգն է, որ ունի իր հետաքրքրական պատմութիւնը.-

13-րդ դարուն սկիզբը, երբ Զաքարէ զօրապետը իր զինուորական յաջողութիւններէն ետք նախաձեռնեց նաեւ Հայոց Պատարագի բարեկարգութեան, 1208 թուականին Լոռի քաղաքին մէջ եկեղեցական ժողով մը գումարել տուաւ, որուն հրափրեալներուն մէջ էին նաեւ Հայաստանի ժամանակակից կարեւոր կեդրոններու առաջնորդները, Հաղբատի,Անիի, Բջնիի, Դուինի եւ Կարսի եպիսկոպոսները, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ ուրիշ վանքերու առաջնորդ վարդապետները։

Այս յատուկ առիթով նաեւ Կիլիկիայէն՝ օրուան Կաթողիկոսէն դրկուած եկեղեցաձեւ վրանի մը տակ մատուցուեցաւ հանդիսաւոր Պատարագ մը։ Եւ ահա, այս Պատարագին սկիզբը, Հաղարծին վանքի վանահայր Խաչատուր Տարօնացի Վարդապետը, որ «հռչակուած էր իբրեւ այր սուրբ եւ առաքինի, եւ իր գիտութեամբ մանաւանդ երաժշտական արուեստով», էլաւ եւ անակնկալ կերպով երգեց իր նոր գրած տաղը կամ շարականը, որ իր խորիմաստ բառերով եւ գեղարուեստականօրէն՝ մեծարժէք, սքանչելի եղանակովով մէկ անգամէն տպաւորեց ու նուաճեց բոլոր ներկաները, եւ այնուհետեւ մնաց Պատարագէն անբաժան։

ՄՈՒՏՔ

Զգեստաւորումը լրանալուն, ներկայիս քահանան դուրս կու գայ Սուրբ Բեմին առջեւ, ուր իր ձեռքերը կը լուայ եւ բոլորին դիմաց համոռտակի կը խոստովանի։ Դպիրներ փոխն ի փոխ կը կարդան 100-րդ Սաղմոսը՝ «Աղաղակեցէք առ Տէր ամենայն երկիր»։ Յետոյ, Սուրբ Եկեղեցւոյ նուիրուած կարճ աղօթքէ մը ետք, 43-րդ Սաղմոսին («Դա՛նտ արա ինձ, Տէր») արտասանութեամբ պատարագիչը կը բարձրանայ բեմ, Սուրբ Սեղանին առջեւ։

Այս ամբողջ բաժինը չկար անցեալին, մինչեւ 12-րդ դար։ Մինչ այդ, զգեստաւորումը կը կատարուէր ուղղակի Սեղանին առջեւ։ Այս միջանկեալ բաժինին յաւելումը եկաւ Լատինական Պատարագին ազդեցութեամբ, եւ մեր մէջ տեղ գտաւ 13-րդ դարէն ետք, որովհետեւ 13-րդ դարուն սկիզբը, Յովհաննէս Արճիշեցիի Պատարագի Մեկնութեան մէջ եւս յիշատակութիւն չկայ այդ մասին։

ՆԱՐԵԿԱՅՈՒ ԱՂՕԹՔՆԵՐԸ

Եթէ եպիսկոպոսական պատարագի մը ներկայ եղած ենք արարողութեան սկիզբէն, տեսած պէտք է ըլլանք, որ հազիւ բեմ բարձրացած՝ եպիսկոպոսը խոյրը գլուխէն կը հանէ, ծունկի կու գայ, եւ բազկատարած՝ աղօթք կ'արտասանէ, մինչ դպիրները կ'երգեն «Ընտրեալդ յԱստուծոյ» տաղը։

Եպիսկոպոսը զոյգ աղօթքներ է որ կը կարդայ, երկուքն ալ գրուած Սուրբ Գրիգոր Նարեկացիի կողմէ (Բան ԼԳ. Դ. եւ ե.)։ Բայց Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի ինք չէր այդ աղօթքները Պատարագին մէջ փոխարողողը։ Հաւանաբար, մեծ սուրբին վախճանումէն կարճ ժամանակ մը ետք, անիկա ներառնուեցաւ Պատարագի խորհուրդին մէջ, եւ կարծեք յատուկ կերպով գրուած ըլլար նոյնիքն Պատարագին համար։

Զանոնք արդէն կը գտնենք 12-րդ դարու Պատարագամատոյցին մէջ, եւ Սուրբ Ներսէս Լամբրոնացի եպիսկոպոս անոնց համառօտ մեկնութիւնը կու տայ 1177 թուականին գրած իր «Խորհրդաճութիւն Սրբազան Պատարագի» գործին մէջ։ Գալով «Ընտրեալդ» երգին, անիկա դեռ չի յիշուիր Լամբրոնացիի քով, ոչ ալ Արճիշեցիի քով եւ հաւանաբար անելի ուշ գրուած է։ Երբ եւ որմն կողմէ գրուած ըլլալը ստուգապէս չենք գիտեր (թէեւ, ոմանք Սուրբ Գրիգոր Նարեկացիի կը վերագրեն), բայց հաւանաբար 14-15-րդ դարերուն գրուած է։

ԸՆԾԱՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ

Երկրորդ պատրաստութիւնը սուրբ ընծաներուն՝ Հացին ու Գինիին պատրաստութիւնն է, որ տեղի կ'ունենայ Սուրբ Սեղանին վրայ, դարձեալ ժողովուրդին աչքէն հեռու, որովհետեւ վարագոյրը ձգուած կ'ըլլայ։

Ի դէպ, անցեալի Պատարագամատոյցներուն մէջ վարագոյրի յիշատակութիւն չկայ, եւ կը թուի թէ պատարագիչը ժողովուրդին դիմաց կը զգեստաւորուէր, եւ Ընծաներու պատրաստութիւնն ալ կը կատարէր ժողովուրդին աչքին դիմաց։

Ընծաները, այսինքն Հացը (=Նշխարը) յատուկ աղօթքով կը դրուի մաղզմային վրայ, եւ Գինին նոնպէս աղօթքով կը լեցուի բաժակին մէջ։

Մինչ պատարագիչը այդ պատրաստութիւնը կը կատարէ, դպիրներ մեղեդի մը կամ տաղ մը կ'երգեն։ Մեղեդիներ կամ տաղեր երգելու այս սովորութիւնը վստահաբար հին չէ։ Անոր յիշատակութիւնը չուինք ո՛ր 12-րդ դարուն Լամբրոնացիի քով, ո՛ր ալ 13-րդ դարուն Արճիշեցիի քով։ Ուստի, անելի ուշ մուտք գտած պէտք է ըլլայ։

ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԹԱՓՕՐ

Ընծաներու պատրաստութեան աւարտին, պատարագիչը բուրվառը ձեռք առնելով կը խնկարկէ Ընծաներուն ու Սուրբ Սեղանին, եւ ապա բեմէն կ'իջնէ վար՝ ժողովուրդին մէջ թափօրով դառնալու։

Թափօրը կը խորհրդանշէ Հօր Աստուծոյ կամքով Քրիստոսի աշխարհ էջքը եւ փրկագործական առաքելութեամբ մարդոց մէջ շրջիլը, ինչպէս անելի ուշ երգուող Սրբասացութեան («Բազմութիւնք») բառերով՝ «Ի յերկրի երեւեցաւ եւ ընդ մարդկան շրջեցաւ, զի կեցուացէ զանձինս մեր»։

Այս շրջումը կը յատկանշուի քահանային խնկարկումը, որ զոյգ խորհուրդներ ունի։ Խունկը առհասարակ խորհրդանիշ է աղօթքին, մանաւանդ՝ Աստուծոյ ընդունելի աղօթքի՝ «սուրբերոն» աղօթքին։ Այս խնկարկութեամբ, քահանան սուրբերուն, այսինքն՝ Քրիստոսի ամբողջ Եկեղեցւոյն՝ աղօթքն է որ կը բերէ մեզի, որուն դիմաց մենք կը խոնարհինք՝ զայն խոնարհութեամբ ընդունելու որպէս նշան, եւ կը խաչակնքենք՝ զայն Քրիստոսով մերը դարձնելու իբրեւ դատակնիք։

Թափօրին միացած այս խնկարկութիւնը նաեւ խորհրդանշականօրէն կ'արտայայտէ բաշխումը այն օրինութեանց եւ թշկութեան պարգեւներուն, որ մեր Տէրը սփռեց ամենուրեք, ո՛ր որ շրջեցաւ, մարդոց հաւատքին համաձայն։ Իսկ մենք խոնարհելով ու մենք մեզ խաչակնքելով՝ նոյն այդ օրինութիւնը եւ հոգեւոր առողջութիւնն է որ կը խնդրենք։

Այժմու Պատարագին մէջ, թափօրին հետ շարական կ'երգուի։ Շարական երգելու այս սովորոթիւնը կրնանք վստահաբար ըսել, թէ կու գայ 13-րդդարէն։ Լամբրոնացիի քով անոր յիշատակութիւնը չկայ։ Բայց յաջորդ դարուն, Արճիշեցիի Մեկնութեան մէջ կը գտնենք հետաքրքրական նշում մը «Եւ [քահանայն] ծխէ լման եկեղեցւոյն մինչեւ ցլետին ժողովուրդն։ Եւ պաշտօնեայքն ասոն շարական զինգոցն մինչեւ քահանայն դառնայ ի խորանն»։

(Շարունակելի 3)
«ՀԱՍԿՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՏԱՐԱԳԸ»
ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԶԱՐԳԱՅՈՒՄԸ,
ԿԱՌՈՅՅԸ, ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԶԱՐԵՀ ԱՐՔ. ԱԶՆԱԽՈՐԵԱՆ

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Եկէ՛ք հասկնանք պատկեր գործածելուն ճիշդ իմաստը։

Հայ Եկեղեցին, համեմատաբար միա եկեղեցիներուն, չափաւոր ու զուսպ եղած է իր եկեղեցիներէն ներս պատկերներու գործածութեան մէջ։ Հակառակ անոր, որ հին ժամանակներէն սկսեալ մեր եկեղեցիներէն ներս զարգացուած են պատկերներու, որմանակարներու, բարձրաքանդակներու, իսկ ձեռագիրներու մէջ՝ մանրանկարչութեան արուեստները, սակայն միշտ ալ՝ չափաւոր կերպով։ Հայ ժողովուրդը առաւելապէս ստեղծած է հաւատքի ինքնուրոյն արտայայտչաձեւ մը, որ է՝ Խաչքարը։

Անցեալին, երբ մարդիկ գրել-կարդալ չէին գիտեր, պատկերները դաստիարակիչ դեր էր խաղային. պատկերներու ճամբով Աստուածաշնչական դասեր սորվեցնելով մարդոց։ Պատկերներու միջոցով ներկայացուած են Յիսուսի երկրային կեանքի դրուագները, անհասանելին ու անտեսանելին, ինչպէս նաեւ՝ սուրբերու կեանքի զանազան դէպքերը, որպէսզի օգնեն հաւատացեալին ըմբռնելու աստուածայինը եւ տեսանելի կերպով հետեւելու Քրիստոսի կեանքին ու սուրբերու վարքին պատմութեան։

Եկեղեցիներէն ներս կախուած պատկերները յատուկ աղօթքներով օծուած են՝ ի թշկութիւն հաւատացեալներու ցաւերուն եւ ի մխիթարութիւն բոլորին։

Յստակ է, որ նկարը, այսինքն՝ պաստառը, կտաւը չէ որ յարգանքի ու մեծարանքի առարկայ է, այլ այդ նկարին ետին գտնուող՝ պատկերուած սուրբին կամ մարտիրոսին անձը, որ իր վարքով ու բարքով անուշաբոյր խոնելի եղած է Աստուծոյ մօտ։ Նոյնպէս՝ Խաչին նկարին կամ քանդակին մէջէն ո՛ր թէ առարկան է որ կը պաշտենք, այլ՝ նոյնիքն Խաչեալը, որ Իր սուրբ ու մաքրարար արինը թափեց մեր փրկութեան համար։ Ինչպէս որ, օրինակ, երբ մէկը իր զաականներուն, իր մօրը կամ իր մէկ սիրելիին նկարը ձեռքը առնէ ու համբուրէ, ո՛ր թէ նկարը կամ թուղթի կտորն է որ համբուրած կ'ըլլայ, այլ՝ անոր ետին կանգնող իր սիրելին։

Ահա թէ ինչո՛ւ պէտք է առանց խղճահարութեան կանգնիլ Տէրունի կամ սրբոց պատկերներուն դիմաց եւ աղօթք բարձրացնել Աստուծոյ։

ԱՍՈՒԽԾԱՆՉԱԿԱՆ ՀԻՄՔ ՈՒՆԻՒ ՍՈՒՐԲԵՐՈՒ ՄԱՍՈՒՆՔՆԵՐ ՄԵԾԱՐԵԼԸ:

Քրիստոնեայ Ընդհանրական Եկեղեցին առաքելական դարերէն սկսեալ մեծարած է սուրբերու մատունքները։ Ս. Ստեփանոս նախասարկաւագին եւ առաջին մարտիրոսին նահատակութենէն ետք, հակառակ անոր որ Երուսաղէմի եկեղեցւոյ դէմ մեծ հալածանք յարուցուած էր, սակայն »Քանի մը բարեպաշտներ Ստեփանոսի մարմինը տարին թաղեցին, մեծ կոծ ընելով անոր վրայ» (Գործք 8.2)։

Սուրբերու մատունքները միշտ ալ մեծարուած են Եկեղեցւոյ կեանքին մէջ, հաւատացեալներուն կողմէ, եւ հետագային անոնց մահուան վայրերուն ու անոնց մատուքներուն վրայ վկայարաններ ու եկեղեցիներ շինուած են։

Հին Կտակարանին մէջ կը կարդանք, թէ երբ Եղիսէ մարգարէ մեռաւ ու զինք թաղեցին, յաջորդ տարին թշնամիներու զունդերը Իսրայէլի վրայ ներխուժեցին։ Երբ հրեաները մարդ մը կը թաղէին, ահա թշնամիներու զունդ մը տեսան, ուստի վախցած՝ մեռած մարդը Եղիսէի գերեզմանը նետեցին։ Երբ այդ մարդը Եղիսէի ոսկորներուն դպաւ՝ վերապրեցաւ, եւ իր ոտքերուն վրայ կանգնեցաւ (Դ. Թագաւորաց 13.20-21)։

Իսկ Նոր Կտակարանին մէջ կը կարդանք, որ նոյնիսկ իրենց ողջութեան ժամանակ առաքեալներուն ու սուրբերուն առարկաները մեծարանքի առարկայ էին, եւ միջոց՝ բազմազան թշկութեանց։ Օրինակ, Գործք Առաքելոցին մէջ կը կարդանք, թէ »Առաքեալներուն ձեռքով բազմաթիւ նշաններ ու հրաշքներ կը կատարուէին ժողովուրդին մէջ. այնպէս որ, Պետրոսի անցած ատեն՝ մարդիկ պատգարակներով ու մահիճներով հիւանդներ կը բերէին եւ հրապարակներու վրայ կը դնէին, որպէսզի գոնէ անոր շուքը իյնայ անոնցմէ մէկուն վրայ։ Շրջակայ գիւղերէն բազմաթիւ մարդիկ Երուսաղէմ կը հաւաքուէին՝ իրենց հետ բերելով հիւանդներ եւ պիղծ ոգիներէ տանջուողներ, որոնք բոլորն ալ կը թժկուէին» (Գործք 5.14-16)։

Իսկ ուրիշ տեղ մըն ալ կը կարդանք, թէ՝ »Աստուած Պօղոսի ձեռքով արտասովոր հրաշքներ կը գործէր։ Մարդիկ մինչեւ իսկ անոր քրտինքոտ թաշկինակն ու գործի հագուստը կը տանէին հիւանդներուն եւ անոնք կը թժկուէին իրենց ցաւերէն, կամ չար ոգիները կ'ելէին» (Գործք 19.11-12)։

Արդ, ոչ թէ սուրբը ինք է որ հրաշք կը գործէ, այլ Աստուած է որ արտասովոր հրաշքներ կը կատարէ իրեն հաւատարիմներուն ձեռքով, որպէսզի մարդ անհատը հետեւի սուրբերու կեանքի օրինակին եւ անվախճան կեանքի յոյսը ունենայ իր սրտին մէջ։

ԻՆՉՈ՞Ւ ԿԱԵՒՈՐ Է ՈՒՆԱՏԱԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ:

Ուխտագնացութիւն կը կատարուի բարեպաշտ քրիստոնեաներուն կողմէ, այցելելով զանազան սրբավայրեր, անոնք ըլլան՝ Տէրունակոխ, այսինքն՝ այն վայրերը ուր Յիսուս այցելած է ու կոխած, եւ կամ՝ սուրբերու ապրած կամ նահատակուած վայրերը։ Ուխտագնացութիւններ կը կատարուին նաեւ եկեղեցւոյ մը անուանակոչութեան առիթով կամ վանքերը։

Ուխտագնացութեան սովորութիւնը վաղ քրիստոնէութենէն կը սկսի, երբ քրիստոնեաներ սուրբ վայրեր կ'այցելէին՝ երկրպագելու եւ համբուրելու համար Տէրունակոխ վայրերը։

Հին վանքերը կառուցուած կ'ըլլային սուրբերու կամ նահատակներու եւ մարտիրոսներու աճիւններուն վրայ, եւ մարդիկ, անոնց նահատակութեան օրը, այնտեղ կ'երթային՝ աղօթելու եւ Աստուծոյ մօտ սուրբերուն բարեխօսութիւնը խնդրելու։

Ուխտագնացութիւնները հոգեւոր սնունդի ու աճման սքանչելի պահեր են իւրաքանչիւր հաւատացեալի համար։ Ահա թէ ինչո՛ւ կարեւոր են կազմակերպուած ուխտագնացութիւնները։

Տէր Տաթեւ Աւ. Քնյ, Միքայիլեան

ՆԻԿԻՈՅ ՏԻԵՋԵՐԱԿԱՆ ՍՈՒՐԲ ԺՈՂՈՎԻ 1700-ԱՄԵԱԿ

«ՈՐ ՅԱՂԱԳՍ ՄԵՐ ՄԱՐԴԿԱՆ ԵՒ ՎԱՍՆ ՄԵՐՈՅ ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ԻՋԵԱԼ ՅԵՐԿՆԻՑ»:

1.- Մարդուն մեղանշումը, անկեալ վիճակը եւ ինքզինք փրկելու անկարելիությունը:

«Ինքն էր որ մեզի՝ մարդերուս եւ մեր փրկութեան համար երկինքէն իջաւ»: Այս բացատրութիւնը անմիջապէս մեր միտքերուն դիմաց կը բանայ պատմութիւնը տիեզերքին, աշխարհին եւ մարդուն: Թէ ինչպէս Աստուած աշխարհը ստեղծելէ եւ բուսական ու կենդանական կեանքով լեցնելէ ետք, ուզեց զայն զարդարել նաեւ բանական կեանքով, եւ «իր պատկերով ու նմանութեամբ» ստեղծեց մարդ արարածը:

Մարդը կոչուած էր յաւերժական կեանքը եւ երանութիւնը վայելելու, բայց անզգուշութեամբ ինկաւ Բանասարկու Սատանային լարած ծուղակին մէջ, եւ կորսնցուց այն արդարութիւնը եւ սրբութիւնը, որով ստեղծուած էր: Կորսնցուց նաեւ Աստուծոյ կամքին գիտութիւնը եւ Աստուծոյ հետ անմիջական հաղորդակցութեան պարզելը: Հեռացաւ Աստուծմէ, եւ կորսնցուց ազատութեան պարզելը, դառնալով մեղքին գերին, եւ ենթարկուելով մահուան դատապարտութեան:

Իր այս «անկեալ» վիճակին մէջ, եւ տկարացած իր կամքին մէջ, մարդը հնարաւորութիւնը չունէր ամբողջական բարին գործելու, Աստուծոյ կատարեալ հնազանդութեան մէջ ապրելու եւ ինքզինք փրկելու:

2.- Մարդուն փրկութեան անհրաժեշտութիւնը եւ Աստուծոյ փրկագործական նպատակը:

Գիտնալով մարդուն կողմէ ինքզինք փրկելու անկարելիութիւնը, Աստուած անկումի առաջին իսկ պահուն մարդուն տուաւ փրկութեան սքանչելի խոստում մը (Ծն 3.15): Խոստում մը, որ իր ատենին պիտի կատարուէր Քրիստոսով (հմմտ Գղ 4.4-5):

Այս խոստումով Աստուած ցոյց կու տար փրկագործական իր նպատակը, որուն տարբեր երեսները կը ներկայացուին եւ կ'ուրուագրուին Հին Կտակարանի ամբողջ երկայնքին, Օրէնքին, մարգարէութեանց եւ միա գիրքերուն մէջ: Բոլոր խոստումներն ալ կապուած են Քրիստոսի աշխարհ գալուստին, այլ խօսքով՝ մարդեղութեան: Մարդեղութեան նպատակն էր.-

Ա.- Մարդկութիւնը նորովի արարչագործել, մեղքը հալածելով եւ ապականութիւնը վերցնելով:

Բ.- Մարդիկը լուսաւորել եւ ճշմարիտ աստուածաճանաչութիւն տալ:

Գ.- Մեզ սրբել եւ սուրբ կեանքի մը առաջնորդութիւնը տալ:

Դ.- Աշխարհի բոլոր ազգերէն ու ժողովուրդներէն Աստուծոյ համար մէկ ժողովուրդ կազմել, իր թագաւորութեան հպատակները պատրաստել (Յի 10.16), եւ զանոնք իր արքայութեան մասնակից դարձնել (Մտ 25.34):

3.- Քրիստոսի մարդեղութեան անհրաժեշտութիւնը:

Արդեօք չկամ փրկութեան ուրիշ կերպ մը, որ Աստուած որդեգրէր, փրկելու համար իր արարածները: Անհրաժեշտ էր մարդեղութիւնը:

Աստուծոյ համար անկարելի բան չկայ, եւ ուստի Աստուած ոեւէ այլ կերպով եւս կրնար փրկել մարդիկը: Բայց եթէ այս կերպը կամեցաւ, կը նշանակէ՝ թէ անոր մէջ տեսաւ մարդկային մտածողութեան համար անկիւնադարձային եւ հիմնապէս վերափոխիչ այն տուեալը, որ կարելու էր՝ մարդը Աստուծոյ վերադարձնելու համար:

Ա.- Աստուած մարդացաւ՝ իր գերազանց սէրը ցուցաբերելու համար:

Բ.- Աստուած մարդացաւ՝ իր աչքին մարդուն գերազանց արժէքը ցուցնելու եւ մարդը բարձրացնելու համար:

Գ.- Աստուած մարդացաւ՝ արդարութեան պահանջքը իրմով հատուցանելու եւ մարդը մահուան դատապարտութենէն փրկելու համար:

Դ.- Աստուած մարդացաւ՝ մարդուն կողմէ Չարին վրայ յաղթանակ տանելու համար:

Ե.- Աստուած մարդացաւ՝ իր մարմնին մէջ մեղքը սպաննելու եւ մեզ ազատութեան Հոգիով իրեն կապելու համար:

4.- Ինչո՞ւ անելի շուտ տեղի չունեցաւ Քրիստոսի մարդեղութիւնը:

Աստուած ինք գիտէ ամէն բանի ճշգրիտ ժամն ու ժամանակը, եւ իւրաքանչիւր միջոցի յարմարաւէտութիւնն ու օգտաւէտութիւնը: Աստուած ուզեց որ մարդը նախ պատրաստուի անոր, եւ յետոյ միայն, երբ ի վիճակի ըլլայ ընդունելու, այն ատեն միայն զայ սպասուած իրականութիւնը: Այլ խօսքով, Աստուած վարուեցաւ դաստիարակչական յատուկ կերպով մը, որ մարդուն բարիքին համար իսկ չափազանց կարելու ու անհրաժեշտ էր: Որովհետեւ, ինչպէս գիտենք, շատ մը բաներ անօգուտ եւ աննպատակ կ'ըլլան իրենց ճիշդ ժամանակէն առաջ կամ ետք:

Արդ, Աստուած մարդոց համար անհրաժեշտ գտաւ այդ նախապատրաստութիւնը եւ դաստիարակութիւնը, որ ինք մատակարարեց իր Օրէնքին ու մարգարէներուն միջոցաւ, մինչեւ որ յարմար ժամանակը եկած համարեց (Գղ 3.24-25):

Աստուածաշունչը այս յարմար ժամանակը կը կոչէ «ժամանակին լրումը», «ժամանակին լրանալը», կամ «ժամանակին լեցուիլը» (հմմտ Սր 1.1: Գղ 4.4: Եփ 1.10):

5.- Ի՞նչ իրագործեց Քրիստոսի մարդեղութիւնը:

Քրիստոս իր մարդեղութեամբ մարդը վերադարձուց իր սկզբնական արդարութեան եւ սրբութեան, փորձութեանց դիմաց եւ Չարին վրայ մարդուն կատարեալ յաղթանակը ապահովելով, իր մարմնին մէջ սպաննելով մեղքը, մարդը ազատագրելով մեղքին ճիրաններէն, մահուան մեր դատավճիռը խաչափայտին վրայ գամելով եւ իր սուրբ արիւնով ջնջելով, խափանելով մահուան իշխանութիւնը եւ մեզ Աստուծոյ վերադարձնելով եւ Աստուծոյ որդեգիր դարձնելով:

ՄԵԿԼՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ
ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՀԱՒԱՏԱՄՔԻՆ
Չարեհ Արք. Ազնաւորեան
(Շարունակելի 6)

THE BOOK OF ESTHER

WRITTEN: AROUND 400-300BC

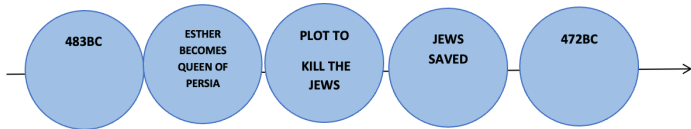
WHAT YOU NEED TO KNOW:

Esther is the gripping story of a Jewish girl who became the queen of Persia and rescued her people by foiling a plot to wipe out the Jews. It's a story of courage, intrigue and danger, but most of all it's a story of God working through the actions and lives of his people to bring about an amazing rescue. The book tells the story of how the Jews end up in danger of being entirely wiped out, but though Esther's influence they are permitted to live in peace and restore their land.

WHY READ IT?

Esther is an incredible story, with many unexpected twists and turns, but it also shows us that God can place us in situations for a purpose and that he can use us to achieve his aims.

ESTHER	MORDEGAI	HAMAN
A Jewish girl who was raised to the highest position in society as the queen of Persia. With the help and guidance of Mordecai, her bravery and cleverness helped her save her people.	Esther's cousin, who adopted her when she was orphaned. Mordecai worked in the King's government. He was also faithful to God, even when his faithfulness put him in danger.	A man who became prime minister of Persia and wanted to wipe out the Jews.

THE LETTERS PHILEMON

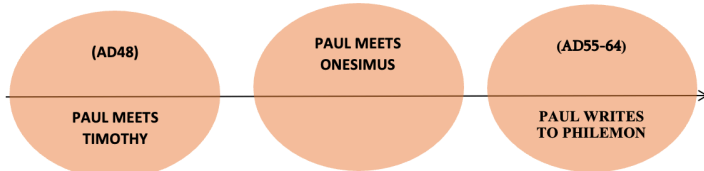
WRITTEN: SOMETIME BETWEEN AD55 AND 64

WHAT YOU NEED TO KNOW:

Philemon was a well-known Christian and probably a member of the church at Colossae. He also owned a slave called Onesimus. (Slave ownership was common at the time, and most people wouldn't have seen anything wrong with it.) Onesimus had run away from his master, met Paul and become a believer in Jesus. Paul wrote to Philemon, asking him to welcome Onesimus back as a member of the Christian family.

WHY READ IT?

This letter shows Paul's passion for looking after those who were powerless. He does an amazing job of defending Onesimus while addressing Philemon in a respectful and encouraging way. We could learn from this when we are fighting someone else's corner.

The Lord Our Protector
I look to the mountains;
where will my help come from?
My help will come from the LORD,
who made heaven and earth.
He will not let you fall;
your protector is always awake.
The protector of Israel
never dozes or sleeps.
The LORD will guard you;
he is by your side to protect you.
The sun will not hurt you during the day,
nor the moon during the night.
The LORD will protect you from all danger;
he will keep you safe.
He will protect you as you come and go
now and forever.

PSALM 121

Ազգային Առաջնորդարան
Armenian Prelacy of Canada
Prélature Arménienne du Canada

514-856-1200
prelacy@armenianprelacy.ca
www.armenianprelacy.ca

Խմբագիր՝ Հոգեշնորհ Տ. Յակոբ Վրդ. Եագուպեան
3401 Olivar Asselin Montréal, Quebec H4J 1L5

ARF Youth protest Turkish envoy’s visit to Yerevan

YEREVAN—The Armenian Revolutionary Federation Youth Organization of Armenia held a rally in front of the Armenian government building on September 12 to protest the arrival of Ankara’s special envoy on the normalization of Turkey-Armenia relations, Serdar Kilic, to Armenia.

The demonstrators were also joined by the public, as well as representatives from other political organizations.

The youth protesters also held photos of the leaders of Artsakh, who are being held captive by Azerbaijan in Baku prisons, and posters with the inscription “No to Denial,” referring to Turkey’s ongoing denial of the Armenian Genocide.

“The special representative of Turkey Seydar Kilic arrived in Armenia under the name of normalizing Armenia-Turkey interstate roads, however, we all understand that this meeting is in the context of satisfying the preconditions of the political side,” said Zhora Avdalyan, the chair of the ARF Youth Organization Central Executive.

“We are here to emphasized that we are against Turkey’s policy of denial,” he added.

Avdalyan said Turkey’s policy has not changed for 100 years and, now, they are not ready for a dialogue with Ar-

menia without preconditions.

“There is a generation in Armenia that demands recognition and reparations for the Genocide, therefore we declare that any agreement reached with these authorities is null and void. No to denial,” he emphasized.

His speech was followed by protesters fervently chanting “No to Denial.”

“I am from the generation of a family that survived the Genocide. Neither I, nor my parents, nor my grandparents had the opportunity to be born in our historical homeland,” said Shahane Chonyan, a member of the ARF Nikol Aghbalyan Student Association Executive Board.

“The only culprit for this was the criminal policy of the Ottoman Empire and its heir, Turkey. The culprit for this is not facing the lessons of history and trying to establish peace on blood that has not yet dried,” she added.

Gor Sargsyan, a representative of the Yerevan gomideh of the ARF, stated that Kilic did not come to meet with representatives of Armenia, but rather with those who share Turkey’s policy. According to him, it would be good if the Turkish envoy met not only with Pashinyan and his group, but also with the segment of the Armenian people who represent the actual truth and reality.

European Rights Court to examine circumstances of Karapetyan’s arrest

YEREVAN—The European Court of Human Rights will examine the circumstances of the arrest of Russian-Armenian businessman Samvel Karapetyan’s, who, in June, was charged with allegedly planning to overthrow the government of Prime Minister Nikol Pashinyan.

Announcing the ECHR’s decision to look into the case, one Karapetyan’s attorneys, Liana Gasparyan, explained during a press conference on September 9 that initially a court in Armenia found that there was no ground to detain him on terrorism charges, so he was charged with money laundering.

“All these circumstances will be examined at the European Court of Human Rights. The investigative body changed the grounds for the detention and appeared in court with other reasons so that the judge could apply the detention,” Gasparyan said.

She said that the investigative body has not carried out a probe for a month, and the question arises: why is Karapetyan still under illegal detention?

“Of course, it is clear to everyone why he is being subjected to political persecution. In my practice, I have not encountered a case with so many

violations. We call on the ‘implementers of justice’ [in Armenia] to stop the violations,” Gasparyan said.

Karapetyan’s defence team has said that the additional charge of money laundering is absurd and aims to damage his reputation.

Gasparyan’s announcement comes a day after an appeals court on Monday upheld a lower court’s decision to extend Karapetyan’s pre-trial arrest.

Last month, Karapetyan’s supporters launched a movement which they said will create a political party ahead of the general elections due in June 2026. Political analysts expect it to be a major election contender.

Hours before the announcement of the appeals court’s decision, Karapetyan issued a new statement from jail in which he criticized the economic situation in the country and said his team can quickly improve it, including by attracting “major international investors.”

“The only one responsible for such a reality is this government, which does not create decent opportunities for our people, discourages them, and breaks their faith in a prosperous future,” Karapetyan said.

(RFE/RL)

Armenian researchers publish real information on cultural and historical heritage of Artsakh

YEREVAN—Researchers from the Institute of Archaeology and Ethnography of the National Academy of Sciences (NAS) of Armenia have received and studied data from official lists of monuments located on the territory of Soviet Azerbaijan as well as the state policy of Soviet Azerbaijan regarding these monuments, sourced from Russian archives.

According to a message from the NAS RA received by ArmInfo, the objective was to determine which monuments were recognized by the authorities of Soviet Azerbaijan in the Nagorno-Karabagh Autonomous Region and seven adjacent regions during the Soviet period before 1988, what policy was pursued regarding them and why Azerbaijan constantly mentions monuments destroyed by Armenians, without specifying their names.

It is noted that more than twenty official lists of monuments of Soviet Azerbaijan, compiled in 1946-1989 and submitted to the USSR Ministry of Culture and stored in the archive of the Dmitry Likhachev Research Institute of Cultural and Natural Heritage (Heritage Institute), have been studied.

“The comparison of the materials clearly demonstrates how, in the lists compiled dur-

ing the Soviet period, the names of even very famous Armenian monuments were “forgotten” or their identity was actually changed. At the same time, it becomes obvious how much false “information” is being spread by the current authorities,” noted Hranush Kharatyan, head of the applied anthropology group at the Institute of Archeology and Ethnography of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia and candidate of historical sciences.

For example, she stated that there are hundreds of destroyed Azerbaijani monuments on the territory of the Republic of Artsakh, particularly, dozens of mosques, while in seven regions that were under the administrative jurisdiction of the Republic of Artsakh in 1992-2020 (Agdam, Lachin, Kubatlu, Kelbajar, Jebail, Zangelan, Fizuli) from 1946 to 1989, a total of 154 monuments, both Christian and Muslim, are listed in more than 20 different official documents. “Among those, the largest number are mausoleums – 42 and mosques – 8. The question then arises: even with the greatest desire, how could the Republic of Artsakh liquidate “dozens” of the 8 existing mosques.

Continued on page E2

Catholicos Karekin II visits jailed Archbishop Ajapahyan

YEREVAN — Catholicos Karekin II was allowed to visit on September 9 an outspoken archbishop who was arrested more than two months ago amid Prime Minister Nikol Pashinyan’s campaign against the top clergy of the Armenian Apostolic Church.

The visit was made possible by a judge presiding over the ongoing trial of Archbishop Mikael Ajapahyan, the primate of a church diocese encompassing Armenia’s northwestern Shirak province. The judge granted last week defence lawyers’ request to allow individuals other than journalists to meet him at a prison in downtown Yerevan.

Father Yesayi Artenyan, a spokesman for the church’s Mother See in Etchmiadzin, confirmed Karekin II’s conversation with Ajapahyan on Wednesday.

“His Holiness had previously expressed a desire to visit Monsignors Michael and Bagrat [Galstanyan] as well as national benefactor Samvel Karapetyan,” Artenyan told RFE/RL’s Armenian Service. “Unfortunately, he was refused.”

In a separate statement, the Mother See again strongly condemned the “illegal” criminal proceedings against the three men.

They were prosecuted as Pashinyan stepped up his ef-

forts to depose Karekin II and other senior clergymen. Billionaire Karapetyan was arrested and charged with calling for a violent regime change on June 18 hours after condemning Pashinyan’s campaign. Galstanyan was taken into custody along with 15 supporters on June 25. They went on trial last month on what they call politically motivated charges of plotting “terrorist acts” in a bid to seize power.

On June 26, Pashinyan threatened to forcibly remove Karekin II from Etchmiadzin if the Catholicos continues to ignore his demands. Security forces raided the Mother See the next morning in a bid to arrest Archbishop Ajapahyan. But they failed to do that after meeting with fierce resistance from hundreds of angry priests and laymen.

Ajapahyan surrendered to investigators several hours after the unprecedented raid. He was charged with calling for a violent overthrow of the government, an accusation he and other critics of Pashinyan reject as politically motivated.

The case against Ajapahyan is based on a 2024 interview in which the archbishop highly critical of the Armenian government discussed the need for a coup d’etat in the country. The Office of the Prosecutor-

General concluded at the time that his remarks do not warrant criminal charges. It now says that he was prosecuted for making a similar statement in June this year.

Ajapahyan’s trial began on August 15 and is already nearing its end. Defence lawyers say the unusually fast pace of the trial is a further indication that the court is guided by government orders. If convicted, Ajapahyan will face up to five years in prison. He has remained defiant during the court hearings, saying that he is not afraid of lengthy imprisonment.

Pashinyan insisted on August 28 that he has not abandoned his efforts to oust Karekin II despite a backlash from opposition groups and other supporters of the church. He accuses the Catholicos of having fathered a child in breach of his vows of celibacy. The premier’s detractors say that he is simply trying to please Azerbaijan and/or neutralize a key source of opposition to his unilateral concessions to Armenia’s arch-foe.

Karekin II again slammed Azerbaijan on September 4, accusing it of destroying Armenian churches in Nagorno-Karabagh and decrying the “illegal” captivity of the region’s former leaders.

(RFE/RL)

Gymnast Hamlet Manukyan performs a new element named after him

PARIS—18-year-old Armenian gymnast Hamlet Manukyan successfully passed the qualification round at the World Challenge Cup ranking series in Paris. The reigning European champion took 6th place on the pommel horse with a score of 14.133.

The highlight of the qualification was that Manukyan performed a brand-new element on the pommel horse, which is now officially named after him — the “Manukyan.”

Thus, the young gymnast continues the glorious tradition of the Armenian school of artis-

tic gymnastics. Over the years, elements have been named after: Grant Shahinian (pommel horse), Albert Azaryan (rings), Artur Akopyan (vault), Vaagn Stepanyan (pommel horse), Vaagn Davtyan (rings), Houry Gebeshian (uneven bars), Artur Davtyan (pommel horse).

A Mari Usque Ad Mare

CANADA INVESTING IN NOVA SCOTIA COMMUNITIES

According to a recent press briefing made by the government of Canada, a new investment of \$63.2-million will be on its way to Nova Scotia to help build communities that are stronger and more connected. This investment will support the construction of new housing and will also support the development of critical infrastructure projects like public transit, water systems, and local road construction, including bridges. This funding will be critical in allowing families in Canada to thrive, live safely and be able to be part of a bigger inclusive community.

“Building a stronger Canada begins in our own neighbourhoods. By investing in the infrastructure that drives community and economic development, we’re helping communities grow in ways that are connected, inclusive, and ready for the future. This investment gives local governments the tools they need to deliver on their priorities and create lasting opportunities for the people who call these communities home,” said Sean Fraser, P.C., K.C., Member of Parliament for Central Nova, Minister of Justice and Attorney General of Canada and Minister responsible for the Atlantic Canada Opportunities Agency.

John Lohr, Minister of Municipal Affairs for Nova Scotia said: “Today’s investment is about more than bricks, pipes, and pavement — it’s about building the kind of communities where people want to live, work, and raise their families. Nova Scotia is growing, and we are thankful for the Federal government’s support. Whether it’s cleaner water systems, safer roads, improved transit, or welcoming public spaces, this funding strengthens the foundations of our towns and cities while improving the lives of residents.”

CANADA INVESTS IN CRITICAL FIREFIGHTING TRAINING

In a recent announcement made by Corey Hogan, Parliamentary Secretary to Tim Hodgson, Minister of Energy and Natural Resources, a new investment of \$540,300 was announced for two projects that will be funded through the Government of Canada’s Fighting and Managing Wildfires in a Changing Climate Program (FMWCC) — Training Fund. This investment will provide \$335,000 to Yorkton Tribal Council in Yorkton, Saskatchewan, and will support in the funding of the training program for 35 community members in wildland fire management. An additional \$204,800 will be invested in the Rural Municipality of Piney, Manitoba, and this will support the training of more than 60 community members across the Rural Municipality of Piney and Buffalo Point First Nation in basic wildland firefighting training.

“Wildfires pose a serious threat to the safety, health and economic well-being of communities across Canada. Today’s announcement reflects our government’s continued commitment to train Canadians to fight fire in their communities. This investment helps protect Canadian families, homes and the environment — now and in the future,” said Minister Hodgson.

Eleanor Olszewski, Minister of Emergency Management and Community Resilience and Minister responsible for Prairies Economic Development Canada said: “As wildfires continue to threaten communities across the country, we’re focused on making sure people have the support they need to stay safe. That means investing in firefighter training and helping volunteers build the skills to respond quickly and effectively. It’s one part of our plan to build stronger, more-resilient communities across Canada.”

CANADA INVESTS \$275,000 IN THE MUTEK FESTIVAL

In a recent press briefing made by Mélanie Joly, Minister of Industry and Minister responsible for Canada Economic Development for Quebec Regions, along with the Steven Guilbeault, Minister of Canadian Identity and Culture and Minister responsible for Official Languages, a brand new investment of \$275,000 was announced for the MUTEK festival. A major portion of the investment will come from the Canada Economic Development for Quebec Regions (CED and is being provided by through the Quebec Economic Development Program (QEDP), this will be a non-repayable contribution of \$210,000. On top of that investment Canadian Heritage will be investing the remains portion of \$65,000 through the Canada Arts Presentation Fund, to support the MUTEK Festival.

“Our government is proud to support MUTEK, a vibrant, inclusive and culturally significant event that celebrates Montréal’s leadership in electronic music and digital art. MUTEK not only fuels creativity and innovation but also creates substantial economic benefits across Quebec and Canada by attracting key industry players and visitors. This support reflects our commitment to fostering world-class cultural experiences and promoting Montréal and Quebec as premier destinations for artistic and tourism excellence,” said Minister Joly.

Alain Mongeau, General and Artistic Director of MUTEK Festival said, “With a rich, eclectic and multifaceted artistic selection, MUTEK promises a new gathering, brimming with vitality, where sensory explorations meet artistic discoveries”

ISHKHAN GHAZARIAN
Local Journalism Initiative Reporter

ARMENIAN ...

continued from page E1

Christian monuments are only represented in a few lists: one monastery in Lachin and Kelbajar and four cave monasteries in Lachin and Kubatlu. Thousands of Armenian monuments are missing from these lists. Even the famous Dadivank in the Kelbajar region, which acquired great political value in Azerbaijan after the 2020 war, is not represented. It was a forgotten monument in Azerbaijan, destroyed during the Soviet period and only restored by the Artsakh authorities,” Kharatyan added. The first study completed by researchers so far covers the period from 1992 to 2020, listing monuments of seven regions under the control of the Republic of Artsakh and the NKAO.

According to Kharatyan, it is known that there were thousands of monuments on the territory of the NKAO. “The absolute majority of them, more than 90 percent, were Armenian. The research summarized in 1987 revealed that there were 1,700 historical and architectural monuments in the NKAO alone, including 60 monastery complexes and more than 500 churches. By region, the total number of monuments reached 520 in the Martakert region, 420 in the Hadrut region, 357 in the Martuni region, 250 in the Stepanakert (later Askeran) region, 123 in the Shushi region, including the city of Shushi. But in the 1968 lists, only 68 monuments of the NKAO were indicated, and in 1981 – only 58 were listed. Taking into account that out

of 58 monuments on the list, 15 were monuments of the Soviet period, then the entire pre-Soviet past of the NKAO was represented by 42 monuments, of which only 18 were Armenian,” the scientist noted.

Referring to the absence of the Dadivank monument in the list, she noted that during the Soviet era, there was a famous Armenian monastery complex with a rich history in the Kelbajar region, called Khutavank or Dadivank, abandoned, destroyed, but preserved, with churches, bell towers, khachkars, manuscripts, a library, a refectory and guest houses.

According to her, in 1923, when the Nagorno-Karabagh Autonomous Region was created, Soviet Azerbaijan made every effort to ensure that Dadivank did not become part of the Nagorno-Karabagh Autonomous Region. It ended up in the Kurdistan district, hastily created in 1923. “The issue with Dadivank’s absence from the list of monuments was not that it did not have any historical or monumental value, but rather an attempt to conceal this famous monastery. It’s absent means that hundreds of other medieval Armenian monuments of the Kelbajar region are not there either. Dozens of churches with names such as Surb Karapet, Gevorg, Sargis, Grigor, Mariam Astvatsatsin and others, Karmiravank, medieval fortresses, khachkars, melik mansions, cemeteries with Armenian inscriptions, a

significant part of which have been preserved, while some were partially destroyed during the Soviet period, were not mentioned,” Kharatyan added.

The researcher also noted that in 1940, archaeologist Yevgeniya Pchelina, who visited the region, reminded us of this, writing that in the Kelbajar region there are many ruined Armenian settlements, ruined and half-ruined churches, chapels, cemeteries, residential caves, testifying to the turbulent life of the past. Now they are scattered across an almost deserted area, and even their existence has not been confirmed, registered, or researched anywhere... She suggested that the reason for the “absence of monuments” in Kelbajar is that there were virtually no Muslim monuments in the Kelbajar region, not even a single mosque. “The entire “monumental past” of Kelbajar was exclusively Armenian. The Kurds and Turks, the most backward Azerbaijanis, did not build anything. No matter how poorly the Armenian cultural heritage was represented, it had to be balanced by the Muslim one, which was completely absent,” the report continues.

The NAS RA reported that the results of the study are currently being prepared for publication. In 2025, the abstract of the book “Monuments of Historical Artsakh in the Official Lists of Monuments of Soviet Azerbaijan in the 20th Century” will be presented for consideration to the Academic Council at the Institute of Archaeology and Ethnography.

Ascenseur Elevator
Services Inc.

PO Box 30, St-Laurent, Qc. H4L 4V4

RBQ# 1812-6474-22

www.adamselevator.ca

TEL: 514-745-4455 - FAX: 514-745-6613

**RENOVATION, REPAIRS, MAINTENANCE,
INSTALLATION OF ELEVATORS.**

Eddie, Pedro, Joyce Oughourlian

Un arménien resté en Artsakh aurait ouvert le feu sur des policiers azerbaïdjanais

BAKOU — Les médias azerbaïdjanais — qui brillent par leurs fausses informations au service du gouvernement — rapportent que Karen Avanesyan, un habitant de l’Artsakh, a été arrêté à Stepanakert. Selon les informations publiées, il était armé d’un fusil d’assaut Kalachnikov, de quatre chargeurs chargés et de cinq grenades.

Au moment de son arrestation, Karen Avanesyan aurait lancé trois grenades à main sur les policiers et ouvert le feu avec son fusil d’assaut. Une enquête pénale a été ouverte sur cet incident et une enquête préliminaire est en cours.

Selon des sources azerbaïdjanaises, Karen Avanesyan (né en 1967), un habitant arménien

de Stepanakert — sans doute le dernier après l’occupation de l’Artsakh —, aurait quitté son domicile et se serait dirigé vers une zone forestière proche de la ville. Il a emporté une Kalachnikov, quatre chargeurs et cinq grenades qu’il avait dissimulés, tentant de s’approcher du lieu de l’événement à Stepanakert, mais la police l’a arrêté.

Lors de son arrestation, Karen Avanesyan aurait opposé une résistance armée, lançant trois grenades et ouvrant le feu à la mitraillette. Selon les autorités, K. Avanesyan aurait été blessé par des tirs de riposte et arrêté. Les mêmes sources indiquent qu’un policier a été blessé lors de l’opération.

(Armenews)

L’image du mont Ararat ne figurera plus sur les tampons frontaliers d’Arménie

EREVAN — Par décision gouvernementale, le mont Ararat sera retiré des tampons d’entrée et de sortie de la République d’Arménie à compter du 1er novembre. Cette information a été annoncée sur sa page Facebook par Mesrop Arakelyan, cofondateur du parti «Un pays où il fait bon vivre».

«Auraient-ils pu retirer le mot «Arménie ? Ils ne le feront pas», a écrit Mesrop Arakelyan.

Précisons que cette déci-

sion a été prise le 11 septembre. Conformément à cette nouvelle décision, le timbre dateur portera les mots «ARMÉNIE», le nom du poste-frontière, le jour, le mois et l’année du franchissement de la frontière, le numéro de vérification, le panneau de sortie ou d’entrée, le numéro du timbre dateur et les signes distinctifs des points de passage aérien, ferroviaire ou routier, respectivement.

(Armenews)

Lévon Ter-Petrosyan met en garde

EREVAN — Le premier président arménien Levon Ter-Petrosyan a exhorté le peuple arménien à ne pas participer au rassemblement anti-églises des autorités du pays à Etchmiadzin (Vaghharshapat).

Dans un message publié sur sa page Facebook, l’homme politique a déclaré que quelques jours plus tôt, le Premier ministre arménien Nikol Pashinyan avait réaffirmé, depuis la tribune du parlement, qu’il n’avait pas renoncé à son objectif de chasser du pouvoir le Catholicos de tous les Arméniens, Karékine II, et qu’il «imaginait déjà le point culminant d’un grand événement spirituel sur la place centrale d’Etchmiadzine», ajoutant que son équipe était en train de discuter des conditions de sa tenue.

A cet égard, Ter-Petrosyan a appelé le peuple arménien à ne pas participer au rassemblement organisé par le Premier ministre arménien. «Chers compatriotes, je vous demande instamment de ne participer en aucun cas au rassemblement prévu par le Premier ministre afin d’éviter ses conséquences imprévisibles. N’oubliez pas que les autorités n’ont pas été créées pour vous opprimer et

vous mettre en danger, mais pour assurer le bien-être et la sécurité de vos familles», a-t-il conclu.

Il convient de rappeler que le Premier ministre arménien a lancé en mai une campagne contre l’Eglise apostolique arménienne, et que tous ceux qui sont en désaccord avec lui sur l’un ou l’autre article grave sont détenus. ; Ainsi, le 18 juin, Samvel Karapetyan, philanthrope et président du Tashir Group of Companies, a été arrêté puis emprisonné pendant deux mois après avoir exprimé son soutien à l’Eglise apostolique arménienne. Il est incriminé pour ses appels publics à prendre le pouvoir dans le pays. Karapetyan ne reconnaît pas sa culpabilité. Par ailleurs, le 25 juin, 16 personnalités de l’opposition et sympathisants du mouvement «Lutte sacrée», dirigé par l’archevêque Bagrat Galstanyan, ont été arrêtés. Le 28 juin, le tribunal de première instance d’Erevan a décidé d’arrêter pour deux mois le primat du diocèse de Shirak de l’Eglise apostolique arménienne, l’archevêque Mikael Ajapakhyan. L’archevêque Mikael Ajapakhyan est accusé d’avoir appelé au renversement violent du pouvoir.

(Armenews)

L’envoyé turc en visite en Arménie

EREVAN — La Turquie a promis d’accélérer l’ouverture partielle, retardée, de sa frontière avec l’Arménie lors des pourparlers entre les hauts représentants des deux États voisins qui se sont tenus le 12 septembre à Erevan.

L’envoyé turc Serdar Kilic a été accueilli par son homologue arménien, le vice-président du Parlement Ruben Rubinian, alors qu’il entrait dans le pays par un poste-frontière turco-arménien fermé. Les deux hommes ont tenu des discussions à Erevan plus tard dans la journée.

Selon les comptes rendus identiques de la réunion publiés par les ministères turc et arménien des Affaires étrangères, Rubinian et Kilic «ont confirmé les questions sur lesquelles ils avaient travaillé et s’étaient mis d’accord lors de réunions précédentes».

«Dans ce contexte, ils ont échangé leurs points de vue sur la mise en œuvre de l’accord sur les postes-frontières conclu lors de leur réunion du 1er juillet 2022. Les représentants spéciaux ont convenu d’accélérer ce processus», indique le communiqué sans préciser de calendrier.

L’accord cité dans le communiqué prévoit l’ouverture de la frontière turco-arménienne aux détenteurs de passeports diplomatiques arméniens et turcs ainsi qu’aux citoyens de pays tiers. Le gouvernement turc a tardé à le mettre en œuvre.

Depuis des décennies, Ankara conditionne la normalisation de ses relations avec Erevan à un règlement du conflit arméno-azerbaïdjanais acceptable pour l’Azerbaïdjan. M. Rubinian a déclaré en début de semaine que les accords arméno-azerbaïdjanais négociés par les États-Unis le mois dernier accéléreraient le processus de normalisation turco-arménien.

«Les représentants spéciaux ont également décidé que les autorités compétentes des deux pays mèneraient les études techniques nécessaires à la réhabilitation et à la mise en service de la ligne ferroviaire et de l’interconnexion électrique Kars-Gyumri», ajoute le communiqué conjoint.

Lavrov fait part de son «scepticisme» quant aux accords entre l’Arménie et l’Azerbaïdjan

MOSCOU — Le ministre russe des Affaires étrangères, Sergueï Lavrov, a minimisé le 8 septembre les accords signés le mois dernier à Washington entre l’Arménie et l’Azerbaïdjan, affirmant qu’ils ne résolveraient pas nécessairement le conflit de longue date entre les deux nations du Caucase du Sud.

L’Arménie et l’Azerbaïdjan ont paraphé un traité de paix bilatéral lors de pourparlers entre leurs dirigeants, organisés par le président américain Donald Trump à la Maison Blanche le 8 août. Le Premier ministre arménien Nikol Pashinian s’est également engagé à accorder aux États-Unis des droits exclusifs sur un corridor de transit vers l’enclave azerbaïdjanaise du Nakhitchevan, qui traverserait la région stratégique de Syunik en Arménie. Trump, Pashinian et le président azerbaïdjanais Ilham Aliyev ont affirmé que ces accords mettaient fin au conflit arméno-azerbaïdjanais.

«Nous devons voir comment [l’accord] fonctionnera, car toutes les critiques élogieuses entendues dans les premiers jours qui ont suivi la réunion à Washington ont ensuite laissé place à des évaluations sceptiques lorsque le document a été publié», a déclaré Lavrov. «Et il s’avère que tout n’a pas été convenu là-bas.»

Lors d’une rencontre avec des étudiants et des professeurs de l’Institut d’État des relations

internationales de Moscou, M. Lavrov a laissé entendre que les pourparlers à la Maison Blanche, présentés par M. Trump comme une nouvelle réussite de la politique étrangère de l’actuelle administration américaine, étaient avant tout un coup de publicité.

«Je pense qu’une telle méthode [de conduite de la politique étrangère] a le droit d’exister, mais si elle n’est suivie d’aucune action, elle restera simplement un feu de paille», a-t-il déclaré. «Mais nous souhaitons qu’un véritable traité de paix soit conclu».

La réaction officielle de la Russie à l’accord préliminaire sur le corridor de transit à travers l’Arménie a été prudente. Moscou a laissé entendre qu’il ne devait pas entrer en conflit avec l’adhésion de l’Arménie à l’Union économique eurasienne (UEE), un bloc commercial dirigé par la Russie, et la présence de gardes-frontières russes le long de la frontière arméno-iranienne adjacente au futur corridor.

Néanmoins, la porte-parole du ministère russe des Affaires étrangères, Maria Zakharova, a critiqué la proposition américaine de gérer le corridor lorsqu’elle a été révélée fin juillet. Elle a déclaré que cela s’inscrivait dans le cadre des efforts continus de l’Occident pour détourner le processus de paix entre l’Arménie et l’Azerbaïdjan et mettre à l’écart les puissances régionales telles que la Russie et l’Iran.

Mme Zakharova a égale-

Il précise que les deux parties encourageront également les compagnies aériennes nationales à lancer l’été prochain davantage de liaisons aériennes entre les villes turques et arméniennes.

Les groupes d’opposition arméniens ont vivement critiqué les pourparlers de normalisation, affirmant qu’Ankara n’avait pas renoncé à ses conditions préalables à l’ouverture de la frontière et à l’établissement de relations diplomatiques avec Erevan.

«Il est évident que dès le départ, ce processus s’est déroulé dans le contexte du respect par l’Arménie des conditions préalables fixées par la Turquie, sans aboutir à un véritable règlement», a déclaré dans un communiqué la branche jeunesse de la Fédération révolutionnaire arménienne (Dashnaktsutyun).

Cette déclaration a été faite alors que de jeunes militants du Dashnaktsutyun manifestaient devant le principal bâtiment gouvernemental à Erevan pour protester contre la visite de Kilic. Ils brandissaient des photos de prisonniers arméniens détenus en Azerbaïdjan et scandaient «Non au déni», en référence aux déclarations controversées de Pashinian sur le génocide arménien de 1915 dans la Turquie ottomane.

Pashinian a déclaré en janvier que les arméniens devaient «comprendre ce qui s’est passé» en 1915 et ce qui a motivé la campagne internationale qui a suivi pour faire reconnaître le massacre d’environ 1,5 million d’arméniens comme un génocide. Les historiens arméniens, les figures de l’opposition et les diplomates à la retraite ont exprimé leur indignation face à ces propos, affirmant que Pashinian jetait le doute sur le génocide officiellement reconnu par plus de trois douzaines de pays, dont les États-Unis.

Pashinian a rencontré le président turc Recep Tayyip Erdogan à Istanbul en mai. Erdogan a ensuite félicité Erevan d’avoir adopté une position «plus souple» sur le corridor de transit pour l’Azerbaïdjan souhaité par Bakou et Ankara.

(RFE/RL)

ment fait valoir que Moscou avait négocié un accord de transit similaire à la suite de la guerre de 2020 au Haut-Karabagh. Elle a affirmé que cet accord avait échoué en raison de «l’influence destructrice» des puissances occidentales sur le gouvernement arménien.

M. Lavrov a également déclaré que l’Arménie et l’Azerbaïdjan avaient conclu à Washington le type d’accords qu’ils avaient déjà négociés avec la Russie en 2020-2022. Cette question figurait très certainement à l’ordre du jour des discussions entre Pashinian et le président russe Vladimir Poutine, qui se sont tenues en marge du sommet de l’Organisation de coopération de Shanghai en Chine le 31 août.

Bakou continue de faire pression pour que la signature du traité de paix arméno-azerbaïdjanais, paraphé à la Maison Blanche, soit subordonnée à une modification de la constitution arménienne. De plus, les deux parties ne se sont pas encore mises d’accord, ou du moins n’ont pas encore rendu publics, les détails cruciaux de ce qu’elles appellent la «route Trump pour la paix et la prospérité internationales».

James O’Brien, ancien secrétaire d’État adjoint américain, a récemment affirmé que l’Azerbaïdjan avait «beaucoup gagné» tandis que l’Arménie n’avait obtenu aucun «dividende de paix substantiel» des accords de Washington.

(RFE/RL)

Le Vatican signe de nouveaux accords de collaboration avec l’Azerbaïdjan

WASHINGTON — Le Vatican a signé la semaine dernière plusieurs nouveaux accords de collaboration avec le gouvernement azerbaïdjanais, les derniers d’une série d’accords controversés, selon pillarcatholic.com.

Un accord conclu le 9 septembre entre le ministère azéri de la Santé et l’hôpital Bambino Gesù renforcera la collaboration dans les domaines de la formation pédiatrique spécialisée, du diagnostic génétique et de la prise en charge clinique des cas complexes. Les médias azéris ont rapporté que cette initiative était également soutenue par la Secrétairie d’État.

Un jour plus tard, un représentant de la Fondation Heydar Aliev — dirigée par la première dame d’Azerbaïdjan et largement considérée comme le bras armé de la «diplomatie caviar» du régime azéri — a signé un accord avec la Bibliothèque apostolique et les Archives apostoliques, en vertu duquel l’Azerbaïdjan travaillera à la numérisation des documents liés à l’histoire azérie conservés dans les archives du Vatican, ainsi qu’à la coopération dans le domaine de la recherche, des ateliers, des expositions et des initiatives bibliographiques.

Ces accords constituent le dernier développement en date d’une relation de longue date entre le Saint-Siège et le régime azéri controversé.

En avril, le régime azéri a organisé une conférence intitulée «Le christianisme en Azerbaïdjan: histoire et modernité» à l’Université pontificale grégorienne, suscitant de vives réactions.

Les militants arméniens

et les dirigeants de l’Église ont qualifié cet événement de campagne plus large visant à effacer l’héritage chrétien arménien des territoires contestés.

Le matériel promotionnel de la conférence comprenait des lectures clairement azéries sur l’histoire de l’Asie occidentale, notamment une présentation du monastère arménien médiéval de Dadivank, avec l’affirmation qu’il appartenait à la culture «albanaise du Caucase», une affirmation du gouvernement azéri largement contestée par les historiens.

Bien que les discussions de la conférence n’aient pas été publiées ni diffusées en streaming, un résumé publié d’une des discussions affirmait que les Arméniens avaient détruit des monuments albanais du Caucase dans la région contestée du Karabagh afin de «les présenter faussement comme arméniens», et accusait les Arméniens d’être des «colons agressifs» dans la région, et Erevan, la capitale de l’Arménie, d’être azérie.

«Cela n’a aucun fondement dans la réalité. Ils disent que ce sont des églises albanaises du Caucase, mais les Albanais du Caucase ont disparu au VIIIe siècle», a déclaré en avril dernier à The Pillar l’archevêque orthodoxe Vicken Aykazian, directeur œcuménique du diocèse oriental de l’Église apostolique arménienne d’Amérique.

Malgré ces controverses, la conférence a reçu une lettre de félicitations du cardinal Claudio Gugerotti, préfet du Dicastère pour les Églises orientales.

De nombreuses églises, sites religieux et cimetières auraient été détruits ou profanés à la suite de l’offensive azerbaïd-

janaise de 2023 au Karabagh.

Les observateurs ecclésiastiques ont exprimé leur inquiétude quant à la volonté du Vatican de s’engager publiquement auprès du gouvernement azéri, suggérant qu’il pourrait être victime de la «diplomatie du caviar», un terme utilisé pour décrire l’approche azérie consistant à utiliser les restaurations culturelles, les investissements économiques et d’autres stratégies pour s’attirer les faveurs des responsables étrangers.

Aykazian, directeur œcuménique du diocèse oriental de l’Église apostolique arménienne d’Amérique, a déclaré à The Pillar en avril: «Le Vatican reçoit depuis un certain temps de l’argent de l’Azerbaïdjan, le principal exemple étant la restauration de Saint-Paul-hors-les-Murs, qui a été financée par l’Azerbaïdjan».

En revanche, les responsables azéris présentent leur rapprochement avec le Vatican comme un effort visant à renforcer les relations bilatérales et à démontrer l’engagement de l’Azerbaïdjan en faveur du dialogue interreligieux et interculturel. Ils qualifient le soutien de leur pays aux projets de restauration du Vatican d’expression du respect du patrimoine commun de l’humanité.

Ce n’est pas la première fois que les liens entre le Vatican et l’Azerbaïdjan attirent l’attention.

En août 2024, L’Osservatore Romano a publié un article qui décrivait à plusieurs reprises les régions, les églises et les monastères traditionnellement arméniens comme «albanais du Caucase», un terme faisant référence à une ancienne culture

chrétienne de la région, utilisé par l’Azerbaïdjan pour justifier ses revendications historiques sur le Haut-Karabagh.

«L’article niait l’existence d’églises arméniennes au Karabagh, ce qui est tout simplement un mensonge. Les arméniens, y compris les catholiques arméniens, se sont mis en colère, mais les choses n’ont pas changé», a déclaré Mgr Aykazian à The Pillar.

Quelques mois avant l’offensive de 2020 au Haut-Karabagh, la première dame de l’Azerbaïdjan, Mehriban Aliyeva, a reçu l’Ordre de Pie IX au Vatican. Ilqar Mukhtarov, ambassadeur de l’Azerbaïdjan auprès du Saint-Siège, a reçu la même distinction le 3 avril 2025.

La Fondation Heydar Aliyev cite la Bibliothèque apostolique vaticane et les Musées du Vatican parmi ses partenaires et plusieurs projets de restauration qu’elle soutient au Vatican.

La liste comprend les catacombes romaines de Marcellin et Pierre, les catacombes de Commodilla et les catacombes de San Sebastiano, la restauration d’une statue de Zeus dans les Musées du Vatican, la restauration et la traduction de plus de 3 000 livres et 75 manuscrits de la Bibliothèque apostolique vaticane, la restauration d’un bas-relief représentant la rencontre entre le pape Léon le Grand et Attila le Hun dans la basilique Saint-Pierre, et la restauration de la basilique Saint-Paul-hors-les-Murs.

Selon le média italien Irpi Media, les dons auraient atteint 640 000 euros (environ 730 000 dollars). Pourtant, un responsable azéri affirmait publiquement en 2020 que ce montant dépassait «1

million d’euros». De nombreux travaux de restauration ayant été menés après 2020, il est plausible que la somme réelle soit encore plus élevée.

L’un des projets de restauration majeurs a été présenté en 2024, lorsque le Gouvernorat de la Cité du Vatican annonça un accord entre la basilique Saint-Paul-hors-les-Murs et la Fondation Heydar Aliyev.

Selon plusieurs observateurs, les relations entre le Vatican et l’ex-république soviétique se sont consolidées grâce au cardinal Claudio Gugerotti, actuel préfet du Dicastère pour les Églises orientales. Gugerotti fut nonce apostolique en Azerbaïdjan, en Arménie et en Géorgie de 2001 à 2011. L’accord bilatéral conclu en 2011 entre le Saint-Siège et l’Azerbaïdjan fut négocié par lui. Durant le mandat de Gugerotti comme nonce, les autorités azéries initièrent de fréquentes rencontres, en Azerbaïdjan comme au Vatican, avec des responsables du Saint-Siège, parmi lesquels le cardinal Tarcisio Bertone, alors secrétaire d’État, et le cardinal Gianfranco Ravasi, président du Conseil pontifical pour la culture.

D’après Irpi Media, Ravasi apparaît comme une autre figure clé du rapprochement entre l’Azerbaïdjan et le Vatican.

Il ouvrit la voie à des restaurations financées par Bakou au Vatican, notamment un accord de 2012 pour réhabiliter les catacombes romaines, ainsi qu’un autre visant à traduire et restaurer des manuscrits de la Bibliothèque apostolique.

(The Pillar / Armenews)

«ԲԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ»-Ի ԿՐԹԱԹՈՇԱԿ

PASDERMAJIAN FOUNDATION SCHOLARSHIP FONDATION PASDERMAJIAN BOURSE D’ÉTUDES

«Բաստրմաճեան Հիմնադրամ»-ի 2025-2026 ուսումնական տարեշրջանի
համալսարանական կրթաթոշակի դիմումագրերը
պիտի ընդունուին մինչեւ ` 1 Նոյեմբեր 2025

Թեկնածուն պարտի ըլլալ՝

- Համալսարանական ուսանող՝ Պսակաւոր, Մագիստրոս կամ Դոկտորական աստիճանի:
- Յաջող իր ուսումնական արդիւնքներուն մէջ եւ գործունեայ տեղական եւ ի մասնաւորի հայկական կազմակերպութիւններէ եւ միութիւններէ ներս:
- Շրջանաւարտ՝ Մեծն Մոնթրէալի մէջ գործող հայկական երկրորդական վարժարանէ մը: Եթէ վարժարանը այդ ուսումնական տարեշրջանի ընթացքին երկրորդական 5րդ կարգ չունի, ուրեմն տուեալ վարժարանի բարձրագոյն կարգի աշակերտները՝ շրջանաւարտ կը նկատուին:

Բարեհաճեցէ՛ք 2025-2026 տարեշրջանի դիմումագրերը պատուիրել կապուելով
հետեւեալ ե-նամակի հասցէին՝ pasdermajian.scholarship@gmail.com

**Նկատի պիտի առնուին միայն լրիւ ամբողջացած եւ ե-նամակով ուղարկուած
դիմումագրերը, պահանջուած փաստաթուղթերով :**

Մեր ճաշարանէն ներս կը սպասարկուին
միջին արեւելեան զանազան
ճաշատեսակներ, օրինակ՝ մենէիշ,
պանիրով պէտրէկ, հաւու եւ կովու միսով
շաուրմա, հաւու եւ կովու միսով խորոված,
մսաշոթ, չի բօֆթէ, լման հաւու խորոված,
սուճուխ եւ այլ տեսակի աղանդերներ:

ՀԱՍՅԷ՝
1848 Lawrence Avenue East
Scarborough, Ontario M1R 2Y4

ՀԵՌԱԶԱՅՆ՝
(416) 750-7404 կամ (416) 750-7400

**Ունինք նայել թարմ,
տապկուած եւ ածուխի վրայ խորոված
ձուկի տեսակներ:**

ANI BAKERY LTD

Middle Eastern Pizza Lahmajoun

Սեփականատեր՝ Արսեն Տապաղեան

Ուր կը գտնէք հայկական եւ արաբական լահմաճունի տեսակներ՝ փոքր եւ բնական չափերով: Լահմաճունը կը պատրաստենք մեր չափերով եւ յաճախորդներուն պահանջքին համաձայն՝ միսը իրենցմէ կամ մեզմէ: Կը պատրաստենք եւ կը ծախենք նաեւ թահինով հաց, պանիրով հաց եւ մենէիշ: Միշտ պատրաստ ենք ձեր ապսպրանքներուն գոհացում տալու ուրախ եւ տխուր առիթներով:

Address: 25 Howden Road, Unit #2, Scarborough, Ontario M1R 3C3 | Phone: (416) 285-7164

Բաց ենք շաբաթը վեց օր, կիրակի մինչեւ կեսօր: Էտք՝ ժամը 2:00 (Երկուշաբթի փակ)

Փորձեցէք եւ գոհ պիտի մնաք

CAMAM

CENTRE D'ASSISTANCE MONDIALE ARMÉNIEN DE MONTRÉAL

Current Fundraising Campaigns

Our goal is to assist and provide financial aid to at-risk communities around the world and help them to overcome the many hardships that they face in their native countries.

To donate online visit www.camam.org

General Donations

Aid to Artsakh

Campagnes de financement en cours

Notre objectif est d'aider et de fournir une aide financière aux communautés à risque du monde entier et de les aider à surmonter les nombreuses difficultés auxquelles elles sont confrontées dans leur pays d'origine.

Pour faire un don en ligne visiter www.camam.org

3401 Rue Olivar-Asselin
Montréal, Quebec
H4J 1L5
Canada

397 boul. des Prairies
Laval, Quebec
H7N 2W6
Canada

45 Hallcrown Place
Willowdale, Ontario
M2J 4Y4
Canada

Christ Mikayelian

DAMAGE INSURANCE BROKER
PERSONAL LINES

Insure your HOME & CAR

438-407-5122

christ@lassuranceinc.ca

✓ TRUSTED BROKER

✓ SAVE MONEY & TIME

✓ BETTER RATES

✓ MORE OPTIONS

Your HOME & CAR insurance

- Վստահելի եւ մասնագիտական միջնորդություն եւ խորհրդակցություն
- Լաւագոյն գիններ՝ առաւելագոյն պաշտպանութեամբ
- Գանատական եւ ամերիկեան լաւագոյն ապահովագրութիւններու հետ համագործակցութիւն

Խնայեցէք ժամանակ եւ գումար...

ADONIS

NOS MAGASINS

2001 Sauvé O,
Montréal, QC H4N 3L6
(514) 382-8606

4601 boul.Des Sources,
Montréal, QC H8Y 3C5
(514) 685-5050

8880 boul. Leduc,
Brossard, QC J4Y 0G4
(450) 656-9595

2425 boul.Curé Labelle,
Laval, QC H7V 1R3
(450) 978-2333

225 Rue Peel,
Montréal, QC H3C 2G6
(514) 905-6499

2173 St-Cathrine O,
Montréal, QC H3H 1M9
(514) 933-4747

3100 boul. Thimens,
Montréal, QC H4R 0C9
(450) 904-6789

2655 Ave. Des Aristocrates,
Laval, QC H7E 0H3
(450) 665-8801

7250 boul.Des Roseaies,
Anjou, QC H1M 2T5
(514) 493-6667

1240 Ave Eglinton O,
Mississauga, ON L5V 1N3
(905) 363-0707

1055 St-Laurent boul,
Ottawa, ON K1K 3B1
(613) 778-8883

920 boul.Maloney O,
Gatineau, QC J8T 3R6
(819) 317-1737

Suivez-nous !

www.groupeadonis.ca

20 Ashtonbee. Road,
Scarborough, ON M1L 4R5
(416) 642-1515

2561 Stanfield Rd,
Mississauga, ON L4Y 1R6
(365) 207-0200

1700 Rue Bouvier
Québec, QC G2K 1N8
(581) 890-9994

HYBRID. POWERFUL. LUXURIOUS.
2025 NX 350H

Image shown for illustration only.

LEXUS | LEXUS GABRIEL ST-LAURENT

Starting from \$59,785*

3303, ch. de la Côte-de-Liesse, Saint-Laurent, QC H4N 3C2
514 747-7777, lexusgabrielstlaurent.ca

* Vehicle price reflects Manufacturer's Suggested Retail Price (MSRP) in Canadian dollars and includes delivery and destination charge of \$2,205.00, A/C charge of \$100.00, tire levy of \$22.50 and, if leased or financed - applicable RDPRM fee of up to \$48.40 and PPSA service fee of up to \$4.00 (varies by lease/loan/term/province), the luxury surcharge (if, and where applicable) that your selling dealer may apply to the final negotiated vehicle price, and dealer fees of up to \$695.00. GST, QST, insurance, and license are not included. Conditions apply. Contact Lexus Gabriel St-Laurent for more information.

Հորիզոն | www.horizonweekly.ca

H | D

Hovsep Dadaghlian
Avocat • Lawyer

hovsepd.avocat@outlook.com

T: 514-839-3861
F: 438-818-7623

4498 Desserte Sud Autoroute 440 Ouest
Laval, Québec, H7T 2P7

Kevin Asadourian

General Manager
Directeur général
Kevin@gabriel.ca

**AUTOMOBILE
GABRIEL
EST**

7177 Boulevard Henri-Bourassa E, Montreal, QC H1E 7L8
T. : 514 218-7777
www.automobilegabrielest.com Automobile Gabriel Est

**ASSEMBLÉE
NATIONALE
DU QUÉBEC**

SONA LAKHOIAN OLIVIER
DÉPUTÉE DE / MNA FOR
CHOMEDEY
Sona.LakhoianOlivier.CHOM@assnat.qc.ca
450-686-0166

KRIKOR MAROUNIAN RLU
Independent Financial Security Broker

Life Insurance • Disability & Critical Illness Insurance
Group Insurance • RRSP/TFSA/RESP
Travel/Visitor Medical Insurance

11820 General Giraud
Montreal, QC H4J 2H6
krikormar@gmail.com

Res: (514) 332-7021
Fax: (514) 731-7499
Cell: (514) 927-2666

*Pâtisserie
Samadi
et fils*

Tél.: 514.315.9572 Tél.: 514.507.9573
 5995, boul. Gouin Ouest, #102
Montréal, QC. H4J 2P8 595, boul. de la Côte-Vertu
St-Laurent, QC. H4L 1X8
www.patisseriesamadi.ca / zakaria@patisseriesamadi.ca

VIZUALIS
optométriste

DR SHANT DONABEDIAN

Centre d'Achat Fairview • Fairview Mall
Pointe Claire
514 695 2555 • VIZUALIS.CA

**Stéphane
BOYER**
Maire de Laval

**Seta
TOPOUZIAN**
Conseillère municipale
de Renaud

 514 862-1402 | s.topouzian@laval.ca

JULIA SEVAN
Photographer

WWW.JULIASEVAN.COM
+1 (514) 909-6660
PHOTOGRAPHY@JULIASEVAN.COM

 **LEVON BENOHANIAN ET
HAGOP KACHICHIAN**

PHARMACIENS-PROPRIÉTAIRES

3915, boul. Samson, Laval, Québec, H7W 2G1
T 450 688-4111 F 450 681-5525
Lundi au vendredi : 8 h 30 à 20 h • Samedi et dimanche : 9 h à 17 h
Infirmière (jeudi) : 8 h 30 à 15 h • LIVRAISON GRATUITE

proximlaval@gmail.com affiliés à **Proxim**

Դաստիարակութիւն, գրականութիւն եւ առնչեալ հարցեր

Մամուլի առօրեայ ընթերցումներուս ընթացքին յաճախ կը պատահի, որ յօդուած մը ուշադրութիւնս գրաւէ, ուրիշներէ աւելի տպաւորէ զիս, ուստի այդ թերթը, աւելի ճիշտ՝ այդ յօդուածը մատուցող էջը կտրեմ ու մէկդի դնեմ՝ հետագային ես ալ անդրադառնալու համար անոր արծարծած հարցերուն: Ժամանակի ընթացքին այդ էջերը կը դիզուին իրարու վրայ, գրասեղանիս վրայ տեղ մը եւ ի զո՛ւր կը սպասեն, որ վերահառնամ իրենց:

Այս յօդուածով ահա այդ է, որ պիտի փորձեմ ընել, եթէ ոչ մանրամասնօրէն քննարկելու համար ըսուածները, գէթ անոնց առկայութիւնը նշելու համար: Այդպէս մէկ կողմ դրուած էջերէն կ'ընտրեմ ամենէն վերջին չորսը, որոնք, ոչ պատահականօրէն, ոչ զուգադիպաբար իրարու առնչուած հարցերու կը վերաբերին, հարցեր, որոնք այլապէս ալ պարբերաբար կը վերարծարծեն այս սիւնակին մէջ: Անոնք հրատարակուած են նոյն թերթին մէջ՝ Մոնթրէալի Ֆրանսագիր Le Devoir օրաթերթին, որուն բաժանորդն եմ Գանատա հաստատուելուս գրեթէ առաջին մէկ-երկու տարիէն՝ 1967-էն, եւ որ մտքիս զարգացման անհրաժեշտ յենարաններէն մէկը կը հանդիսանայ: Այդ յօդուածները լոյս տեսած են 2024 ղեկտեմբերէն մինչեւ 2025 օգոստոսը:

- Նախ թուեմ գանոնք.
- Stéphane Allaire, Quelle jeunesse formons-nous? (Ի՞նչ երիտասարդութիւն կը դաստիարակենք), 7 եւ 8 ղեկտեմբեր 2024:
 - Suzanne-O. Chartrand, Quelle devrait être la mission de l'école? (Ի՞նչ ըլլալու էր դպրոցին առաքելութիւնը), 4 եւ 5 յունուար 2025:
 - Sébastien Riquier, Faire de la littérature un plaisir avant d'en faire une épreuve (Գրականութիւնը հաճոյք մը դարձնել նախքան պարտականութիւն մը դարձնելը), 26 մարտ 2025:
 - Louis Cornellier, Que lire? (Ի՞նչ կարդալ), 10 եւ 11 օգոստոս 2025:

Առաջին հերթին ցոյց տամ յօդուածներուն հանդիտութիւնները. չորսէն երեքը լոյս տեսած են թերթին շաբաթավերջի թիւերուն մէջ, ուստի կը կրեն շաբաթ եւ կիրակի օրերու թուականները. մասնաւոր բան մը պիտի չնշանակէր այս, եթէ չգիտակցէինք, թէ այդ թիւերուն մէջ լոյս կը տեսնեն թերթի խմբագրութեան կողմէ առաւել այժմէական նկատուող նիւթեր քննարկող գրութիւնները:

Ապա ընդգծեմ, որ նոյն երեք յօդուածներու խո-

րագրերը հարցումի ձեւով դրուած են, ուստի անոնք այդ հարցումներուն պատասխանելու դիտաւորութեամբ գրուած են:

Վերջապէս ըսեմ, որ չորս հեղինակներն ալ ուսուցիչ են, գրականութեան կամ մանկավարժութեան, երեքը գործող, մէկը՝ հանգստեան կոչուած, բայց միշտ արթուն...

Ի՞նչ կ'ըսեն մեզի անոնք, ի՞նչ կրնանք սորվիլ անոնցմէ:

Բացի ընդհանուր այն գաղափարէն, որ գրականութեան ուսուցումը անհրաժեշտ մասը կը կազմէ նոր սերունդի մարդկայնական ձեւաւորման դաստիարակութեան, եւ դժբախտաբար այսօր հետզհետէ դուրս դրուած է կրթական նախարարութեան ծրագրերէն, այդ գրողները կը մատուցեն հետեւեալ մտքերը:

Արեւի ըսածը այն է, թէ աշակերտներու կրթութիւնը ուշադրութիւնը կեդրոնացնելու է ոչ թէ պարզապէս քննութիւններուն յաջողելու եւ վկայական մը ստանալու նպատակին վրայ՝ սորվելով ու կրկնելով հիմնական գիտելիքներ միայն, այլ հաւաքակա՜նութեան մէջ իրենց տեղը գտնելուն վրայ՝ յարգելով ուրիշներու ալ տեղը, նախաձեռնող ըլլալով եւ ուրիշներու հետ գործակցաբար իրականացնելով օգտակար նպատակակէտեր: «Այլապէս», կը յարէ ան, «յաջողութիւնը գեղադիրտակի մը կը նմանի, ինչ որ մէջը կը տեսնենք կը տարբերի ըստ այն անկիւնին, որմէ կը դիտենք»:

Ան յօդուածը կ'եզրակացնէ հարց տալով, թէ պիտի գիտնայի՞նք սահմանել երիտասարդութիւնը, որ կ'ուզենք ձեւաւորել: Այդ երիտասարդութիւնը կազմուած է ճատրակի զինուորներէ՞, որոնք հնազանդութեամբ կը կատարեն իրենցմէ պահանջուածը, թէ՞ հաւանական ռահվիրաներէ, որոնք կրնան գործել ու բարեփոխել աշխարհը ուր կ'ապրին իրենք»:

Շարթրանի կարծիքը այն է, թէ դպրոցը ոչ միայն ծառայելու է գոհացնելու աշխատանքի շուկայի կարիքները, այլ «դաստիարակել մշակուած, յանձնառու եւ պատասխանատու քաղաքացիներ», այլ խօսքով՝ «ուսուցանել, ընկերայնացնել, որակաւորել», իսկ այդ վերջին երկուքը արդիւնքն իսկ են առաջինին: Կրթութեան հիմքը, կ'ըսէ հեղինակը, «մէկու մը ոգին կազմաւորել է», այսինքն աշակերտին «սորվեցնել մտածել, տրամաբանել եւ ոչ թէ պարզապէս լսածը, կարդացածը կամ իսկական կարծուածը կրկնել»:

Ան կ'աւելցնէ. «ամեն ինչ պէտք է ընել աշակեր-

տին մէջ մշակելու համար սորվելու ցանկութիւնն ու հաճոյքը»: Բայց, կը յարէ ան, յաջող ուսուցման հիմքը «լեզուական հմտութիւններն են՝ մտածման յենասիւնը», եւ կ'եզրակացնէ, թէ «պէտք է կարդալ աշակերտներուն, կարդացնել ու իրենց կարդացածին մասին գրուցել՝ վերջ տալու համար թուային բթամտութեան»:

Գալով Ռիքիէի, որուն ընտրած վերնագիրը արդէն կ'ըսէ ամեն ինչ, ան դիտել կու տայ, թէ լեզուի (այս պարագային Ֆրանսերէնի) ուսուցումը վերածած ենք «զուտ մեքենական վարժութեան մը, գիտաճիւղի մը, որ կը սորվեցնէ հնազանդիլ ձեւերուն՝ առանց երբեք ըմբռնելու ոգին»:

«Երբ մտայ այս ասպարէզը, կը կարծէի, թէ գրականութիւն պիտի դասաւանդեմ, – կը գրէ ան, – հասկցայ որ ուսանողներու ամենէն առաջ պէտք է սորվեցնէի վերակապուիլ Ֆրանսերէնին: Անոնց ցոյց տալ, որ իրենց լեզուն կանոններու եւ արգելումներու հաւաքածոյ մը չէ միայն, այլ ազատութեան տարածք մը, ապրելու հողատարածք մը: Որովհետեւ, եթէ ձախողինք այս փոխանցելու, ապա կը ջնջուի մեր ամբողջ մշակութային ժառանգութիւնը, կը ջնջուինք եւ մենք»:

Վերջապէս Գոռնըլիէ մէջբերումներ կ'ընէ ջլադէտ Michel Desmurget-ի գանազան գրութիւններէն (որուն, ի դէպ, յղում կատարած է նաեւ Շարթրան). «Մանրամասնօրէն քննեցի գիտական գրականութիւնը իր այլազան երեսներով եւ բթացման դէմ չգտայ աւելի լաւ հակաթոյն մը քան ընթերցումը»: Անոր շնորհիւ է, որ կը զարգանայ մեր կարողութիւնը հասկնալու մենք զմեզ եւ հասկնալու ուրիշները: Տեմիւրժէ կը հաստատէ, ըստ Գոռնըլիէի, թէ պատասխանը ռազմական գէնքեր են մտաւոր եւ զգացական կարողութիւններու դէմ: Այս աղէտին դէմ միջոցը՝ ընթերցո՛ւմը: Պէտք է կարդալ, թուղթի՛ վրայ, հաճոյքի՛ն համար, իրական գիրքեր, եւ ատոր համար՝ պայքարիլ զօսային պատասխաններուն դէմ: Այս պարզապէս տեսակէտ մը չէ, գիտական հաստատում մըն է:

Գոռնըլիէ, մեծ գրողներէ վերլիչումներ ընելով՝ կը թելադրէ վէպի՛ր կարդալ, քանի որ անո՛նք են, որ կը բացայայտեն կեանքի իրականութիւնը, կեանքի իմաստը, կեանքի փորձառութիւնը: Դասական գրողները լաւագոյն բարեկամներս դարձան, կ'ըսէ ան, «պէտք ունիմ անոնց՝ աւելի լաւ ապրելու համար»:

Այս բոլորը մեզի ալ բան մը չե՞ն ըսեր...

ՎԻԷԺ-ԱՐՄԷՆ

Տարածեցէք ձեր «Բորիպոն»ը

 Chadir Meat & Restaurant T. 416-750-7404 T. 416-750-7400 1848 Lawrence Avenue E. Scarborough, ON M1R 2Y4 E-mail: info@ghadirmeatmarket.com	 Crown Pastries حلويات تاج Fine Middle Eastern Pastries SCARBOROUGH 1279 Kennedy Rd. Ontario (416) 615-7000 MISSISSAUGA 5083 Dixie Rd. Unit D3, Ontario (905) 602-2018 SCARBOROUGH 2086 Lawrence Ave. E., Ontario (416) 351-2015 OAKVILLE 407 Incoque Shore Rd. Ontario (905) 339-2021 CROWNPASTRIES.COM	 416.918.3615 CALL ME IT'S THAT SIMPLE AnnieVarbed@gmail.com www.AnnieVarbedian.com #1 RESIDENTIAL TOP PERFORMING PRODUCER Sutton Group Admiral Real Inc., Brokerage Independently Owned And Operated Office: 416.739.7200 Fax: 416.739.9367 1206 Centre St. Thornhill, On. L4J 3m9 BUY SELL INVEST
 ARZ fine foods The Essence of Mediterranean Gourmet Since 1989 Website: arzfinefoods.com Email: info@arzfinefoods.com Scarborough Location 1909 Lawrence Ave E, Scarborough, ON M1R 2Y6 (416) 755-5084 Mississauga Location 720 Bristol Rd W, Mississauga, ON L5R 4A5 (905) 502-9292	 Haroot Sepan T +1 (416) 900 8626 F +1 (416) 900 8659 C +1 (416) 939 1895 haroot@araratfoods.com www.araratfoods.com Ararat Trading (2002) Corp 5820 Kennedy Rd Mississauga, ON L4Z 2C3 CANADA	 hearing aid source Andre Ayvazyan HIS B.A.S andre@HearingAidSource.ca 416 754 4327 (HEAR) Parkway Mall, 85 Ellesmere Rd., #65, Toronto, ON, M1R 4B9
 Gabriel Chahinian Broker 647-580-5818 Gary (Giro) Chahinian President, Broker of Record 416-258-8892	 I.D.A. Part of the REXALL family of pharmacies. Pharmacists Sarkis Balian Vartan Balian Maral Abdalian Balian Cassandra Pharmacy Inc. 2040 Victoria Park Ave. Toronto, Ontario M1R 1V2 Tel. : 416.449.2040 Fax: 416.449.2048	 ANI BAKERY ԱՆԻ ՓՈՒՊՈՒՆ Middle Eastern Pizza Lahmajoun ARSEN DABBAGHIAN 25 Howden Road, Unit #2 Scarborough, Ontario M1R 3C8 Tel: 416.285.7164

Ցաւակցագիր՝ Յովհաննէս Գարագաշեանի մահուան տխուր առիթով

Ազնուամեծար տիկին Մարի Գարագաշեան,

Արժանապատիւ Տէր Աշոտ Քհն. Գարագաշեան,

Պրն. Մուշեղ Գարագաշեան եւ ընտանեկան հարագատներ,

Խոր ցաւով ու անակնկալ իմացանք մեր բոլորին սիրելի պրն. Յովհաննէս Գարագաշեանի մահուան տխուր լուրը. ի յարգանք կը խոնարհինք անոր անանց յիշատակին։

Ը ն կ եր Յ ո վ հ ա ն ն է ս Գարագաշեան ծնած էր Մուսա Լեռ, ու Այնճար՝ գաղթականի մռայլ օրերուն, իր մարմնին վրայ կրած էր տարագրութեան ցաւերը, կրած հայրենիք ու բնօրրան կորսնցուցած ըլլալու ահաւոր իրականութիւնները։ Ան իր գիտակցական կեանքի ամբողջ ընթացքին, մանկութենէն մինչեւ կեանքի մայրամուտը՝ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու մէջ, եղաւ Մեսրոպածին հայոց լեզուի ղօղանջ մը, հայոց նահապետական բարքերուն ու սովորութիւններուն կառչած ուղղամիտ անձնաւորութիւն մը, համակ կեանք մը նուիրելով՝ սերունդներու դաստիարակութեան վեհ գործին՝ Այնճար հայաւանի «Գալուստ Կիւլպէնկեան» երկրորդական վարժարանէն ներս ու մինչեւ «Ալեք Փիլիպոս» վարժարան, Միացեալ Նահանգներ։

Ան՝ իրբեւ ռուսցիիչ, տնօրէն եւ դաստիարակ, իր արդարագոյն լուման ներդրաւ կրթական դանձարանին մէջ, հաստատելով պատուաբեր եւ արժանաւոր պատուանդան մը գրական ու կրթական անդաստաններուն մէջ։ Անոր շունչին տակ սերունդներ դաստիարակուեցան՝ հայկական մաքրամաքուր ոգիով ու հայրական ջերմ գուրգուրանքով։ Հայրենիքը չտեսած՝ հայրենիքներ կերտեց նորահաս սերունդներու հոգիներուն մէջ, միշտ վառ պահելով

Մեսրոպեան ոգին, գիրն ու լեզուն։

Ընկեր Յովհաննէս ունէր ազնիւ ու անանձնական թաքուն հոգի մը։ Մշտապէս կը ձգտէր լաւէն լաւագոյնին։ Հայ ինքնութեան պատկանելիութիւնը անոր համար պատուոյ պսակ էր ու փառք։ Ան անսասան հաւատքով կը հաւատար, թէ գալիք սերունդները պիտի կերտեն մեր նոր օրերու Հայրենիքի բարօր ապագան ու աստիճանաւոր վերելքը։

Ընկեր Գարագաշեան իր ամբողջ գիտակցական կեանքի ընթացքին, մանաւանդ ազգային, կրթական ու մշակութային անդաստաններուն մէջ բերած նպաստին ընթացքին, եղաւ բծախնդիր, չըջահայեաց, անաչառ ու հեռատես։ Իր հաւատքը վերածեց գործի ու տուաւ իր լաւագոյնը։ Եւ այսօր բարձրաճակատ ու հոգեկան մեծ հպարտութեամբ կ'ըսեմ, թէ ընկեր Յովհաննէսը մեր սերնդակիցներուն ու աշակերտներուն փոխանցեց ազգի մը պատկանելիութեան հպարտութիւնը, հայ լեզուի եւ գրականութեան հանդէպ անսահման սէրը, հաւատալով, որ գալիք սերունդները պիտի կերտեն մեր նոր օրերու պատմութիւնը՝ ամբողջական հայրենիքի ամբողջական հայութեամբ պանծալի պատմութիւնը։

Ը ն կ եր Յ ո վ հ ա ն ն է ս Գարագաշեան կեանքը դիտեց պայծառատեսութեամբ եւ անսպառ յոյսով։ Սիրեց մարդ արարածը, բնութիւնը եւ կեանքի արարչագործ գեղեցկութիւնը։ Եղաւ զոհաբերուիլ գիտցող տիպար ամուսին, անխոնջ կրթական մշակ, նուիրեալ տնօրէն եւ անսասան ազգային գործիչ, որ մինչեւ իր վերջին շունչը հաստատ մնաց պատնէշի վրայ։

Յովհաննէսը՝ Վահան Թէքէեանի խօսքերով այսպէս պիտի բանաձեւէր իր ապրած կեանքի օրերն ու աստուածապարգեւ գործունէութիւնը՝

«Հաշուեյարդար ի՞նչ մնաց, կեանքէն ինծի ի՞նչ մնաց։ Ինչ որ տուի ուրիշին, տարօրինա՛կ՝ ա՛յն մնաց... Ինչ որ գնաց ուրիշին՝ վերադարձաւ անուշցած ու զօրացած՝ հոգիիս մէջ մնալու յաւիտեան...»

Սիրելի սգակիր հարագատներ, Կը հաւատանք, որ ընկեր Յովհաննէս Գարագաշեան իր թողած հարուստ ժառանգութեամբ պիտի ապրի յաւերժօրէն՝ իր անգին տիկնոջ Մարիի, ռուսցիչներու, աշակերտներու, կուսակցական ընկերներու, բարեկամներու եւ հարագատներու սրտերուն մէջ՝ որպէս լիբրաւ հայ մարդ, ամուսին, հայոց լեզուի ու գրականութեան երկրպագու, արժանաւոր ռուսցիչ եւ լուսաւոր տնօրէն։

Սիրելի տիկին Մարի, ձեր ամուսնոյն մահով աշխարհացրիւ մուսալեռցիներս ընդհանրապէս, իսկ ՀՅ Դաշնակցութեան մեծ ընտանիքը՝ մասնաւորաբար, կը կորսնցնեն լուսամիտ մտաւորական մը, հայ լեզուի ու գրականութեան հսկայ մը, հաւատաւոր ու ուղղամիտ ազգային նուիրեալ մը եւ տիպար դաշնակցական ընկեր մը՝ բառին բոլոր իմաստներով։

Այսօր, Գարագաշեան, Աբրահամեան եւ Այնճար հայաւանի ընդարձակուած ընտանիքները մասնաւորաբար կը կորսնցնեն վաղեմի մուսալեռցի անգին զաւակ մը, քաղցրաբարոյ ամուսին եւ օրինակելի համագիւղացի մը։ Իր մահը խորապէս կը յուզէ մեզ եւ վստահաբար յառաջիկային ալ աւելիով պիտի զգանք անոր բացակայութիւնը մեր շրջանակներէն ներս։

Սիրելի եւ անգին ընկեր Յովհաննէս, ականածանքով եւ յուզումնախառն զգացումներով կը բարձրաձայնեմ.

Խոնարհումս քեզ, որպէս մեծարգոյ տնօրէն եւ գլխագիր Մարգ։

Բարի երթ քեզի դէպի անդենական ու յաւերժութիւն։

Ննջէ խաղաղ, եւ թող մեզ հիւրընկալող Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու հողը թեթեւօրէն գրկէ ու պահէ քեզ իր մէջ իրբեւ երախտագիտութեան յաւերժական յուշարձան ու թող Աստուած իր անսահման ողորմութեամբ պարգեւէ քեզ յաւիտենական հանգիստ։

Սիրելի Գարագաշեան եւ Աբրահամեան հարագատներ։ Թող բարին Աստուած զօրացնէ եւ մխիթարէ ձեզ իր անբաւ զօրութեամբ՝ այսօր եւ միշտ։

Յիշատակն արդարոց օրհնութեամբ եղիցի։

Վշտակից՝
Յակոբ Ծանապազեան
2 Սեպտեմբեր 2025
Թորոնթօ

Վերադարձ... Սկիզբը կարդալ էջ 1

34–րդ տարեդարձը։ Սա օր մըն է, որ մեզ կը յիշեցնէ ոչ միայն մեր ժողովուրդի յաղթանակները, այլեւ մեր կրած ցաւն ու խաչը»։

Ելոյթներ ունեցան Արցախի Հանրապետութեան պետական նախարար Նժդէհ Իսկանդարեանը, «Փաղաքական իրաւունքներու հայկական կեդրոն»–ի անդամ Նարէ Սիմոնեանը, բժիշկ Հենրիկ Մարգարեանը, Արցախի Հանրապետութեան վաստակաւոր արուեստագէտ Սամուէլ Եէվրիեանը, «Ճենեսիս Արմենիա» ուղեղային կեդրոն–հիմնադրամի տնօրէն Աբրահամ Գասպարեանը, Արցախի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի «Արդարութիւն» խմբակցութեան պատգամաւոր Մետաքսէ Յակոբեանը, ՀՅԴ Բիւրոյի ներկայացուցիչ Արմէն Ռուստամեանը։

Հանրահաւաքին ցուցադրուեցաւ հատուած մը «Արցախ. չկարգաւորուած հակամարտութիւն, վերադարձի իրաւունք» միջազգային խորհրդաժողովէն, որուն նպատակն էր արձանագրել, որ արցախեան հիմնախնդիրը փակ չէ ոչ միայն ազգային, այլեւ միջազգային հարթակներուն մէջ։

«Արդարութիւնն ու խաղաղութիւնը պիտի ըլլան, երբ իմ ուղերձս կամ Ազգային ժողովի յայտարարութիւնը ես կարելիութիւն կ'ունենամ կարգաւ Ստեփանակերտի Վերածնունդի հրապարակէն», իր ելոյթին մէջ ըսաւ Մետաքսէ Յակոբեան։

Յայտարարելով, որ Արցախի հարցը փակուած չէ, Յակոբեան շեշտեց, որ արցախցին տէրն է իր հայրենիքին, իր պատմութեան, հոգեւոր եւ մշակութային ժառանգութեան։

«Մեզ կրնան կալանաւորել, հալածել, բռնաճնշումներու ենթարկել, բայց

քանի դեռ հայը կանգուն է, ապա Արցախի հարցը փակուած չէ», յայտարարեց Մետաքսէ Յակոբեանը եւ իրբեւ ատոր ապացոյց կարդաց Արցախի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի արտահերթ նիստին ժամանակ ընդունուած յայտարարութիւնը։

«Մեր իրաւունքներէն եւ շահերէն հրաժարիլը առանց յստակ երաշխաւորուած հրադադարի կը յանդեցնէ հայոց ինքնութեան եւ հայոց պետականութեան կորուստի, որ թուրք–ատրպէյճանական դաշինքը կը նկատէ փանթուրքիզմի ծրագիրի իրականացման հիմնական խոչընդոտը։ Ներկայիս քաղաքականութիւնը Հայաստանի թուրքացման սպառնալիք կը պարունակէ», իր ելոյթին մէջ ըսաւ ՀՅԴ Բիւրոյի ներկայացուցիչ Արմէն Ռուստամեան։

«Անվերջ գիջումները չեն կրնար յանդեցնել խաղաղութեան։ Ատոր կարելի է հասնիլ միայն արդար որոշումներու հիման վրայ եւ ռազմաքաղաքական հաւասարակշռութիւնը ապահովելով», նշեց ՀՅԴ Բիւրոյի ներկայացուցիչը։

Ըստ անոր, յաջողութեան եւ այս իրավիճակէն դուրս գալու բանալին ազգի համախմբման մէջ է։

«Մենք նորայայտ փրկիչներու կարիքը չունինք։ Մեր միասնութեան եւ յարատեւութեան հասնելու լաւագոյն բանաձեւը մեզի փոխանցուած է Հայ առաքելական եկեղեցւոյ սպասաւոր մեր սուրբ հայրերուն կողմէ, որ կ'ըսէ. «Ազատութիւն երկրորդական բաներուն մէջ, Միութիւն՝ կարեւոր բաներուն մէջ եւ Սէր՝ ամէն ինչի մէջ։ Եւ ուրեմն՝ Միութիւն, Պայքար, Յաղթանակ», իր խօսքը եզրափակեց Ռուստամեան։

Հանրահաւաքի աւարտին հայրենասիրական երգերու կատարումով հանդէս եկաւ Ներսիկ Իսպիրեան։

horiZon H O R I Z O N Hebdomadaire arménien Armenian Weekly Publié par / Published by Les Publications Arméniennes (1991) 3401, Olivar-Asselin Montréal, Québec Canada H4J 1L5	Abonnement annuel / Yearly subscription Canada 2 ^e classe - 2 nd class: \$80 plus applicable taxes 1 ^{re} classe - 1 st class: \$95 États-Unis / USA 1 ^{re} classe - 1 st class: \$95 US Ailleurs / Elsewhere 1 ^{re} classe - 1 st class: \$125 US	Administration / Publicité Sylvia Ehramdjian-Bachekjian (General Manager) Tél.: (514) 332-3757 E-Mail: sylvia@horizonweekly.ca Courrier de deuxième classe /No. 40065294 / Second class mail Dépôt légal: bibliothèques nationales du Québec et du Canada - ISSN 0708580X	Վարիչ Խմբագիր՝ Վահագն Գարագաշեան Վարչական դասասխանսու՝ Սիլվա Էհրամճեան Աւագ խմբագիր՝ Վրէժ-Արմէն Արքիմեան Անգլերէն/Յրագետէն՝ Վիգէն Աբրահամեան, Թիմա Սիլվահեան Մրբագրիչ՝ Սոնա Թիթիգեան Ծանուցումներու ձեւաւորում՝ Լորի Խաչեռեան
Թորոնթոյի Ներկայացուցիչներ՝ Լուսանկարիչներ՝ Արմէն Ալեմեան, Մայք Թաւճեան, Իօխան Ղազարեան, Վազգէն Տէկիմանթաւ			

Financé par le gouvernement du Canada Funded by the Government of Canada	
---	--

Grocery Store | Bakery | Butchery | Café | Catering

Halal By Hand
Fresh Meat & Poultry

NOW OPEN

Mississauga
720 Bristol Road West,
ON, L5R 4A5
(905) 502 9292

Scarborough
1909 Lawrence Ave East
ON, M1R 2Y6
(416) 755-5084

Scan Here To Check Out
Our Weekly Flyer At
www.arzfinefoods.com

Scan Here for Our
Catering Book At
www.arzfinefoods.com

For The Latest News And Deals Follow Us At:

www.arzfinefoods.com

@arzfinefoods

KAREN

BARRY

GARO

ALEX

ARLENE

K A Z A N D J I A N

ACHAT|VENTE|FINANCE

RE/MAX 3000

IMMOBILIER
+
HYPOTHÈQUE

514 333 3000

CLASSÉS PARMi LES MEILLEURS COURTIERs RE/MAX AU NIVEAU MONDIAL

RANKED AMONGST THE HIGHEST PERFORMING RE/MAX BROKERS WORLDWIDE

*Karen Kazandjian, DA, courtier immobilier et hypothécaire agréé
*Barry Kazandjian, BA, courtier immobilier
*Garo Kazandjian, courtier immobilier
*Alex Kazandjian, courtier immobilier
*Arlene Der Ghougassian, courtier hypothécaire

RE/MAX 3000 INC. AGENCE IMMOBILIÈRE ET CABINET HYPOTHÉCAIRE